

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Диджитал-облік»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Особливості побудови системи обліку розрахунків з покупцями та замовниками у ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» з використанням інформаційних технологій»**

здобувачки Мазуркевич Анни Олегівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Г.В. Булкот

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор О.А. Петрик

Київ – 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 93 сторінки. Основний текст роботи викладено на 48 сторінках друкованого тексту. Робота містить 7 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 37 найменувань та 8 додатків.

«Особливості побудови системи обліку розрахунків з покупцями та замовниками у ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» з використанням інформаційних технологій»

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність підприємства в частині операцій з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методичних аспектів обліку розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

Мета кваліфікаційної роботи – дослідити особливості організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»; систематизувати технологічні та методичні положення обліку розрахунків з покупцями та замовниками діяльності та розробити практичні рекомендації щодо їх комп'ютеризації та вдосконалення, з можливістю подальшого використання на підприємстві ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

Необхідність реалізації поставленої мети зумовлена вирішенням таких завдань:

- описати організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» та їх вплив на побудову обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій;
- охарактеризувати економічну сутність розрахунків з покупцями та замовниками, їх види та форми;

- проаналізувати облікову політику щодо розрахунків з покупцями та замовниками діяльності підприємства та її відповідність вимогам НП(С)БО;
- розглянути електронне документування операцій з обліку розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»;
- описати синтетичний і аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» з використанням інформаційних технологій;
- запропонувати шляхи вдосконалення комп'ютеризації процесу обліку розрахунків з покупцями та замовниками підприємства ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ».

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість дослідження полягає у систематизації знань щодо економічної сутності розрахунків з покупцями та замовниками, їх обліку, класифікації дебіторської заборгованості та нормативного регулювання. Методична значущість роботи проявляється у розробці рекомендацій щодо вдосконалення облікової політики, класифікації заборгованості та використання інформаційних технологій. Практична значущість полягає у можливості застосування запропонованих заходів ТОВ «Орто-Лайф» для підвищення ефективності обліку розрахунків, оптимізації документообігу та управління дебіторською заборгованістю. Проведений аналіз фінансового стану підприємства за 2021–2023 роки дозволяє виявити тенденції зростання доходів і витрат, а також запропонувати заходи для контролю витрат та підвищення рентабельності. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення управлінських рішень та стратегічного планування діяльності підприємства.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2025.

Рік захисту: 2025.

Ключові слова: розрахунки з покупцями та замовниками, дебіторська заборгованість, бухгалтерський облік, інформаційні технології, автоматизація, фінансова звітність, резерв сумнівних боргів, ТОВ «Орто-Лайф».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ТОВ «ОРТО- ЛАЙФ» З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	6
1.1. Організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» та їх вплив на побудову обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій.....	6
1.2. Економічна сутність розрахунків з покупцями та замовниками, їх види та форми.....	15
1.3. Аналіз облікової політики щодо розрахунків з покупцями та замовниками та її відповідність вимогам НП(С)БО	21
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	29
2.1. Електронне документування операцій з обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»	29
2.2. Організація синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій	40
2.3. Шляхи вдосконалення комп'ютеризації процесу обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»	44
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....	51
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність теми. Розрахунки з покупцями та замовниками є однією з найважливіших складових фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства, адже вони безпосередньо впливають на фінансову стабільність підприємства і його економічну ефективність.

В умовах сучасного ринку, де швидкість обробки даних і точність інформації є визначальними факторами для успішної роботи, актуальність питання організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками стає особливо важливою. Системи обліку, які забезпечують ефективний контроль за фінансовими операціями з покупцями та замовниками, є основою для надійного функціонування підприємства, зокрема ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ», яке працює в сфері медичних послуг та виробництва.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками важливий не лише для поточної діяльності, а й для формування фінансових результатів підприємства. Актуальність цього питання зростає в умовах інтеграції нових інформаційних технологій у сферу обліку, що дозволяє автоматизувати обробку платіжних операцій, зменшити кількість помилок і скоротити час на обробку даних.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення обліку розрахунків з покупцями та замовниками є предметом численних досліджень у сфері бухгалтерії та фінансів. Проте на сьогодні ще залишається низка нерозв'язаних проблем, пов'язаних з автоматизацією процесів обліку, впровадженням нових технологій, а також з оптимізацією системи обліку на підприємствах середнього та малого бізнесу.

Питання стосовно особливостей побудови системи обліку розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві базуються на ключових положеннях Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема, «Дебіторська заборгованість» (НП(С)БО 10) [1], «Дохід» (НП(С)БО 15) [7], «Фінансові інструменти» (НП(С)БО 13) [8], «Витрати» (НП(С)БО 16) [9], а також міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема, МСБО 1, МСБО 18, МСФЗ 7 [10-12].

Важливими джерелами для розуміння процесу обліку є роботи таких авторів, як Н.В. Бутко та В.В. Погрібняк [19], Л. Кручак [25], Т. Косташ [24], З. Тенюх та У. Пелех [36], а також дослідження проблем цифровізації обліку та застосування ІТ-технологій [26]. Особлива увага приділяється нормативно-правовим актам, таким як Податковий кодекс України [4] та інші законодавчі акти [2, 3].

Мета і завдання дослідження. Дослідити особливості організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»; систематизувати технологічні та методичні положення обліку розрахунків з покупцями та замовниками діяльності та розробити практичні рекомендації щодо їх комп'ютеризації та вдосконалення, з можливістю подальшого використання на підприємстві ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

Для досягнення цієї мети були поставлені наступні **завдання**: описати організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» та їх вплив на побудову обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій; охарактеризувати економічну сутність розрахунків з покупцями та замовниками, їх види та форми; проаналізувати облікову політику щодо розрахунків з покупцями та замовниками діяльності підприємства та її відповідність вимогам НП(С)БО; розглянути електронне документування операцій з обліку розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»; описати синтетичний і аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» з використанням інформаційних технологій; запропонувати шляхи вдосконалення комп'ютеризації процесу обліку розрахунків з покупцями та замовниками підприємства ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ».

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність підприємства в частині операцій з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, організаційних та методичних аспектів обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ».

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – дослідити особливості організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-

ЛАЙФ», систематизувати технологічні та методичні положення обліку цієї категорії операцій і розробити практичні рекомендації щодо їх комп'ютеризації та вдосконалення, з можливістю подальшого застосування на підприємстві.

Теоретична та методична значущість роботи полягає у вивченні теоретичних основ обліку розрахунків з покупцями та замовниками в умовах інтеграції інформаційних технологій, а також у розробці практичних рекомендацій щодо впровадження таких технологій на підприємствах, зокрема на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ».

Практична значущість дослідження полягає у можливості застосування розроблених рекомендацій на практиці для вдосконалення облікової системи на підприємстві, зокрема щодо обробки та документування розрахунків з покупцями та замовниками, а також для поліпшення точності та оперативності фінансових операцій.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були апробовані у збірнику IX Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку», присвяченої 65-й річниці Факультету обліку та податкового менеджменту з публікацією тез на тему «Сучасні інформаційні технології в оподаткуванні: роль штучного інтелекту, хмарних технологій та блокчейну» та у X Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» з публікацією тез на тему «Облік розрахунків з покупцями та замовниками підприємства з використанням інформаційних технологій: проблеми та шляхи їх вирішення» (копії додаються).

Інформаційна база дослідження склали: нормативно-правові акти України з питань бухгалтерського обліку, наукові статті, підручники, посібники, тези міжнародних науково-практичних конференцій, електронні джерела, фінансова звітність, тощо.

Структура, зміст та обсяги роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 93 сторінки, 7 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 37 найменувань та 8 додатків.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» та їх вплив на побудову обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій

Товариство з обмеженою відповідальністю «Орто-Лайф» знаходиться в Україні, у місті Києві. Компанія є офіційним дистриб'ютором продукції АМТАІ на ринку України.

Згідно зі Статутом, основними видами діяльності ТОВ «Орто-Лайф» є:

1. Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням (КВЕД 46.69);
2. Оптова торгівля фармацевтичними товарами (КВЕД 46.46);
3. Неспеціалізована оптова торгівля (КВЕД 46.90);
4. Роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами в спеціалізованих магазинах (КВЕД 47.74);
5. Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування (КВЕД 33.13);
6. Установлення та монтаж машин і устаткування (КВЕД 33.20);
7. Консультування з питань комерційної діяльності й керування (КВЕД 70.22);
8. Організування конгресів і торговельних виставок (КВЕД 82.30). [37].

Підприємство є юридичною особою і у своїй діяльності керується законодавством України, внутрішніми документами, обліковою політикою та Статутом компанії.

Майно підприємства складається з основних фондів, оборотних коштів та інших активів, вартість яких відображається у балансі підприємства.

Джерелами формування майна підприємства виступають:

1. Внески власника (материнської компанії);

2. Доходи від реалізації робіт, послуг та продукції;
3. Надходження від здачі в оренду (продажу) майнових об'єктів;
4. Придбання майна у інших суб'єктів підприємницької діяльності;
5. Кредити банків та інших кредиторів;
6. Інші джерела, що не суперечать законодавству.

Середня чисельність працівників підприємства в 2022 році становить 45 осіб. Організаційна структура ТОВ «Орто-Лайф» включає такі основні підрозділи: бухгалтерія, маркетинг, відділ продажів, відділ логістики, а також адміністративні та технічні відділи.

Рисунок 1.1 – Організаційна структура ТОВ «Орто-Лайф» [37]

Вищим органом управління ТОВ «Орто-Лайф» є його власник, який здійснює управлінські функції шляхом прийняття рішень щодо створення, реорганізації або ліквідації підприємства, затвердження статуту, формування статутного капіталу. Власник також визначає питання, що стосуються затвердження річних результатів діяльності, розподілу прибутку та покриття збитків, затвердження річної фінансової звітності, а також визнання безнадійної та списання дебіторської заборгованості.

Директор ТОВ «Орто-Лайф» виконує низку основних функцій:

- несе повну відповідальність за діяльність та загальний стан підприємства;
- приймає рішення щодо укладення, виконання або припинення правочинів, що виникають в процесі діяльності (укладає договори, контракти, підписує акти), тим самим представляє інтереси підприємства перед іншими юридичними та фізичними особами;
- займається укладанням трудових договорів з працівниками та підготовкою колективних договорів [37].

Адміністративний департамент ТОВ «Орто-Лайф» включає кілька ключових відділів: бухгалтерію, маркетинговий відділ, відділ продажів і відділ логістики. Кожен відділ має свого керівника та мінімум одного підлеглого. Відділ бухгалтерії складається з головного бухгалтера та його заступника.

Головний бухгалтер підприємства несе повну відповідальність за стан бухгалтерського обліку, подання звітності до державних органів та власнику, а також організацію документообігу. Він має право підписувати річний звіт за результатами діяльності та річну фінансову звітність підприємства разом із власником. Компетенція головного бухгалтера визначається посадовою інструкцією та чинним законодавством.

ТОВ «Орто-Лайф» застосовує автоматизовану систему бухгалтерського обліку, яка гарантує точну обробку даних господарської діяльності. Це забезпечує вищі органи управління достовірною, об'єктивною та своєчасною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів, на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» затверджено Наказ про облікову політику (Додаток А).

Як зазначено раніше, ТОВ «Орто-Лайф» спеціалізується на торгівлі іншими машинами й устаткуванням, що включає широкий спектр медичних послуг у сфері охорони здоров'я. Такі види діяльності мають низку чинників, які впливають на

облік розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками та на побудову цієї системи. Всі ці чинники можна поділити на дві категорії: організаційні та технологічні. Організаційні чинники стосуються самого підприємства, його структури та наявності необхідних відділів, у той час як технологічні чинники стосуються специфіки наданих послуг та товарів, що реалізуються.

Одним з важливих організаційних чинників, що впливає на облік розрахунків з покупцями та замовниками, є наявність відповідних відділів та підрозділів. У разі, коли підприємство надає медичні послуги та займається продажем медичних і ортопедичних товарів, потрібна чітка організаційна структура, що забезпечує ефективне виконання кожного етапу діяльності. Це включає взаємодію між відділами, такими як відділ продажів, маркетингу, логістики, а також фінансового та бухгалтерського обліку. Важливим є також злагоджена робота між відділами для своєчасного виконання операцій, підготовки та подання фінансової звітності.

Іншим значущим організаційним чинником є побудова ефективної системи обліку. Це забезпечує можливість кожному відділу відслідковувати доходи, витрати, а також стан дебіторської заборгованості в розрахунках з покупцями та замовниками. Оскільки ТОВ «Орто-Лайф» працює з великим числом пацієнтів, постачальників медичних товарів та партнерів, правильна організація обліку дозволяє оперативно контролювати всі фінансові аспекти діяльності підприємства.

Також важливим фактором, що впливає як на організацію, так і на технологічні процеси, є обсяг операцій підприємства. Чим більше операцій проводиться, тим більш ефективною має бути система обліку для контролю за всіма фінансовими потоками та іншими операціями. ТОВ «Орто-Лайф» обслуговує велику кількість клієнтів, а також займається постачанням медичних товарів і обладнання, що зумовлює значний обсяг господарських операцій. Враховуючи збільшення кількості пацієнтів і партнерів, підприємство використовує автоматизовану систему обліку для забезпечення точності та швидкості обробки даних. Такі системи обліку забезпечують можливість оперативного відслідковування фінансових операцій, зокрема дебіторської заборгованості, а

також інших важливих аспектів.

Для забезпечення високої точності даних і контрольованості фінансових процесів на підприємстві можуть застосовуватися методи аудиту та регулярні перевірки звітних даних, що дозволяє знижувати ймовірність помилок і підвищувати ефективність управління.

Раніше зазначалося, що ТОВ «Орто-Лайф» обслуговує значну кількість клієнтів, серед яких є як постійні, так і нові пацієнти. Це є важливим чинником, що впливає на організацію обліку розрахунків з покупцями та замовниками, оскільки наявність великої бази клієнтів збільшує ймовірність виникнення помилок у документації та облікових записах [37]. Для того, щоб уникнути таких помилок та забезпечити точність інформації, підприємство організовує свій облік таким чином, що кожен клієнт має окремий облік, що дозволяє чітко відстежувати продажі, розрахунки та історію взаємодії з пацієнтами.

Важливим організаційним чинником, на який варто звернути особливу увагу, є використання різних інформаційних систем. Організація обліку в такому підприємстві передбачає збір і обробку різноманітної інформації, що потребує застосування кількох спеціалізованих систем для забезпечення ефективності та точності.

Серед подібних систем варто відзначити платформу для управління відносинами з клієнтами (CRM – Customer Relationship Management). Застосування CRM-системи дає змогу підприємству вести ретельний облік даних про пацієнтів, їхні медичні історії та надані послуги. Така система сприяє оптимізації процесу надання медичної допомоги, покращує комунікацію з пацієнтами та забезпечує високий рівень їхньої задоволеності якістю лікування й обслуговування. Крім того, вона дозволяє відстежувати історію взаємодій і приймати обґрунтовані управлінські рішення стосовно кожного клієнта.

Іншим важливим інструментом для обліку в ТОВ «Орто-Лайф» є система управління запасами (ERP – Enterprise Resource Planning). Ця система дозволяє ефективно обліковувати та контролювати медичні товари, обладнання та медикаменти, що використовуються в процесі надання медичних послуг. Система

допомагає управляти запасами, забезпечувати своєчасне постачання та зберігання товарів, а також відстежувати їхній рух від постачальників до кінцевих споживачів, що в даному випадку є пацієнтами.

Ще однією важливою системою для ефективного обліку є програмне забезпечення для обліку фінансів та операцій, таке як QuickBooks або Xero. Ці системи дозволяють підприємству вести точний облік фінансових операцій, рахунків і платежів, що є особливо важливим для медичного бізнесу, де правильний облік фінансових транзакцій має безпосереднє значення для контролю за доходами та витратами підприємства.

Однак, при використанні кількох різних інформаційних систем, важливо враховувати, що їхня інтеграція може бути складною задачею. Якщо ці системи не належним чином інтегровані між собою, можуть виникнути проблеми з дублюванням даних або неповним відображенням інформації. Для забезпечення безперебійної роботи облікової системи ТОВ «Орто-Лайф» важливо, щоб всі використовувані програмні системи були взаємопов'язані, що дозволить зменшити ймовірність помилок у обліку і забезпечити високу ефективність роботи підприємства.

Перейдемо до технологічних чинників, які мають вплив на побудову обліку в ТОВ «Орто-Лайф», зокрема щодо організації торгівлі та обліку товарів, а також розрахунків з покупцями та замовниками.

Першим важливим технологічним чинником є велика кількість товарів, з якими працює підприємство. ТОВ «Орто-Лайф» займається продажем медичних виробів, обладнання та супутніх товарів, що вимагає ретельного обліку кожної одиниці продукції. Як і в оптовій торгівлі електротоварами, така діяльність потребує належних умов для зберігання товарів. Для ефективної роботи підприємству необхідно мати склади, на яких зберігаються товари для подальшого продажу або використання. У ТОВ «Орто-Лайф» для зберігання продукції використовуються складські приміщення, що забезпечують надійне збереження товарів та їх організований облік.

Для зручності обліку, підприємство використовує системи, що дозволяють

відстежувати товари за певними характеристиками, такими як інвентарні коди, партії, постачальники та групи товарів. Такий підхід дозволяє значно спростити процес обліку, забезпечити точність даних і полегшити групування схожих товарів для подальшого розподілу на різні рахунки обліку. Завдяки цьому, кожен товар і його характеристики автоматично прив'язуються до відповідних груп, що покращує швидкість обробки і точність обліку.

Завдяки застосуванню таких систем, ТОВ «Орто-Лайф» отримує змогу не лише вести якісний облік на складі, а й забезпечувати безперервний контроль за товарними потоками. Це особливо важливо для підприємств, які працюють з великою номенклатурою продукції та мають потребу в оперативному аналізі залишків, руху товарів та обсягів реалізації. Наявність актуальних даних сприяє ухваленню обґрунтованих управлінських рішень щодо закупівель, логістики та планування продажів, що, у свою чергу, підвищує загальну ефективність функціонування підприємства.

Що стосується рівня автоматизації процесів, то використання автоматизованих систем у ТОВ «Орто-Лайф» є важливим фактором, який впливає на точність та швидкість ведення обліку. Підприємство активно застосовує автоматизовані системи для обліку товарів, включаючи програмне забезпечення для складу та обробки даних. Зокрема, система автоматичного введення інформації про надходження товарів на склади та їх відвантаження значно спрощує процес обліку і дозволяє керівництву підприємства отримувати достовірну інформацію про наявні запаси в реальному часі. Крім того, автоматизація сприяє зменшенню людських помилок під час введення даних. Це також забезпечує швидке формування звітів для внутрішнього використання та зовнішньої звітності. Впровадження таких систем дозволяє оптимізувати управлінські процеси, підвищуючи ефективність роботи підприємства. Нарешті, інтеграція автоматизованих рішень із бухгалтерськими програмами забезпечує безперебійний обмін даними між різними підрозділами компанії.

Найповнішу оцінку виробничо-господарської діяльності ТОВ «Орто-Лайф» можна отримати шляхом аналізу ключових техніко-економічних показників за

2021–2023 роки, представлених у таблиці 1.1.

Для аналізу фінансовго стану діяльності слід розглянути дані Додатки Б, В.

Таблиця 1.1 – Аналіз фінансового стану ТОВ «Орто-Лайф» за 2021-2023 рр.

[37]

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2022/2021	Відхилення 2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції	39 637,9	49 110,2	53 613,5	+9 472,3 (+23,9%)	+4 503,3 (+9,2%)
Інші операційні доходи	3 565,2	4 632,3	7 311,1	+1 067,1 (+29,9%)	+2 678,8 (+57,8%)
Інші доходи	46,8	64,9	39,8	+18,1 (+38,7%)	-25,1 (-38,6%)
Загальний дохід	43 249,9	53 807,4	60 964,4	+10 557,5 (+24,4%)	+7 157,0 (+13,3%)
Собівартість реалізованої продукції	(34 782,0)	(41 672,9)	(44 992,5)	+6 890,9 (+19,8%)	+3 319,6 (+7,9%)
Інші операційні витрати	(6 316,1)	(6 585,7)	(11 451,1)	-269,6 (-4,3%)	-4 865,4 (-73,9%)
Загальні витрати	(41 098,1)	(48 258,6)	(56 443,6)	+7 160,5 (+17,4%)	+8 185,0 (+17,0%)
Фінансовий результат до оподаткування	2 151,8	5 548,8	4 520,8	+3 397,0 (+157,9%)	-1 028,0 (-18,5%)
Податок на прибуток	(441,0)	(410,3)	(813,7)	+30,7 (+7,0%)	-403,4 (-98,7%)
Чистий прибуток (збиток)	1 710,8	5 138,5	3 707,1	+3 427,7 (+200,8%)	-1 431,4 (-27,8%)

Виходячи з даних табл. 1.2 бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції зріс на 9 472,3 тис. грн. у 2022 році порівняно з 2021 роком, що свідчить про значне зростання продажів підприємства (+23,9%). У 2023 році дохід зріс ще більше на 4 503,3 тис. грн. (+9,2%).

Інші операційні доходи також показали позитивну динаміку. У 2022 році вони збільшились на 1 067,1 тис. грн., що вказує на розширення джерел доходу підприємства. У 2023 році цей показник зріс на 2 678,8 тис. грн., що підтверджує продовження позитивної тенденції.

Інші доходи в 2022 році мали позитивну динаміку, збільшившись на 18,1 тис. грн. Однак у 2023 році ці доходи зменшились на 25,1 тис. грн. (зниження на

38,6%).

Загальний дохід підприємства зростав на 10 557,5 тис. грн. у 2022 році (+24,4%) і на 7 157,0 тис. грн. у 2023 році (+13,3%), що свідчить про поступове зростання всіх джерел доходу компанії.

Собівартість реалізованої продукції зросла на 6 890,9 тис. грн. у 2022 році (+19,8%), що є показником збільшення витрат на виробництво. В 2023 році собівартість зросла ще на 3 319,6 тис. грн. (+7,9%).

Інші операційні витрати у 2022 році зменшились на 269,6 тис. грн. (-4,3%), але в 2023 році вони збільшились на 4 865,4 тис. грн. (+73,9%), що свідчить про зростання витрат.

Фінансовий результат до оподаткування зріс на 3 397,0 тис. грн. у 2022 році (+157,9%), що вказує на значне покращення фінансових результатів. Однак у 2023 році спостерігається зниження цього показника на 1 028,0 тис. грн. (-18,5%), що є негативним трендом.

Чистий прибуток у 2022 році зріс на 3 427,7 тис. грн. (+200,8%), проте у 2023 році чистий прибуток зменшився на 1 431,4 тис. грн. (-27,8%), що свідчить про зниження рентабельності підприємства.

У 2022 році ТОВ «Орто-Лайф» продемонструвало суттєве збільшення виручки та прибутку, що вказує на успішну діяльність і ефективне управління витратами. Протягом 2023 року доходи компанії продовжували зростати, однак витрати на виробництво та операційну діяльність значно перевищили темпи зростання, що спричинило зниження чистого прибутку. Для покращення ситуації рекомендується впровадити заходи з контролю витрат, оптимізації операційних процесів і підвищення рентабельності.

Слід узагальнити, що раніше зазначені технологічні чинники дозволяють ТОВ «Орто-Лайф» не лише вести облік товарів, але й здійснювати розрахунки з покупцями та замовниками з високим рівнем точності та оперативності. Завдяки автоматизації процесів та застосуванню сучасних інформаційних систем підприємство досягає високої ефективності в обліку, що, у свою чергу, допомагає забезпечити точність і своєчасність фінансових операцій та підтримувати добрі

стосунки з клієнтами.

Таким чином, ТОВ «Орто-Лайф» ефективно адаптувало технологічні рішення для забезпечення точного і швидкого обліку товарів, а також для налагодження оптимального процесу розрахунків з покупцями та замовниками.

1.2. Економічна сутність розрахунків з покупцями та замовниками, їх види та форми

У ринковому економічному середовищі комерційні підприємства встановлюють розрахунково-грошові відносини з контрагентами на основі укладених договорів, відповідно до яких одна сторона продає товари, роботи або послуги, а інша зобов'язується їх оплатити.

Зазвичай у цих відносинах згадуються продавці та покупці, які є основними суб'єктами ринкової діяльності. Проте варто зазначити, що існує також термін «замовник», який є близьким за значенням до «покупця». Обидва поняття означають осіб (юридичних чи фізичних), яким реалізується продукція, тому в залежності від контексту ці терміни можуть бути взаємозамінними. Наприклад, замовник може бути покупцем, який звернувся до постачальника, а покупець — це особа, що здійснює закупівлі. Також покупець може здійснювати закупівлі без укладання договору, тоді як у випадку з замовником укладення договору є обов'язковим [30, с. 116]. У загальному розумінні терміни «покупець» та «замовник» є синонімами, тому в даній роботі вони використовуватимуться як близькі за змістом поняття без істотної різниці.

Для правового закріплення своїх відносин покупець (замовник) і продавець укладають угоду, в якій зазначаються об'єкт договору, права та зобов'язання сторін, порядок оплати, дії в разі настання непередбачуваних обставин, відповідальність сторін і період дії договору. Після підписання угоди постачальник бере на себе зобов'язання доставити товари, виконати роботи або надати послуги у визначені терміни, а покупець (замовник) — своєчасно здійснити оплату [25, с. 27].

Серед основних видів договорів між постачальниками та покупцями (замовниками) можна виокремити наступні (рис. 1.2).

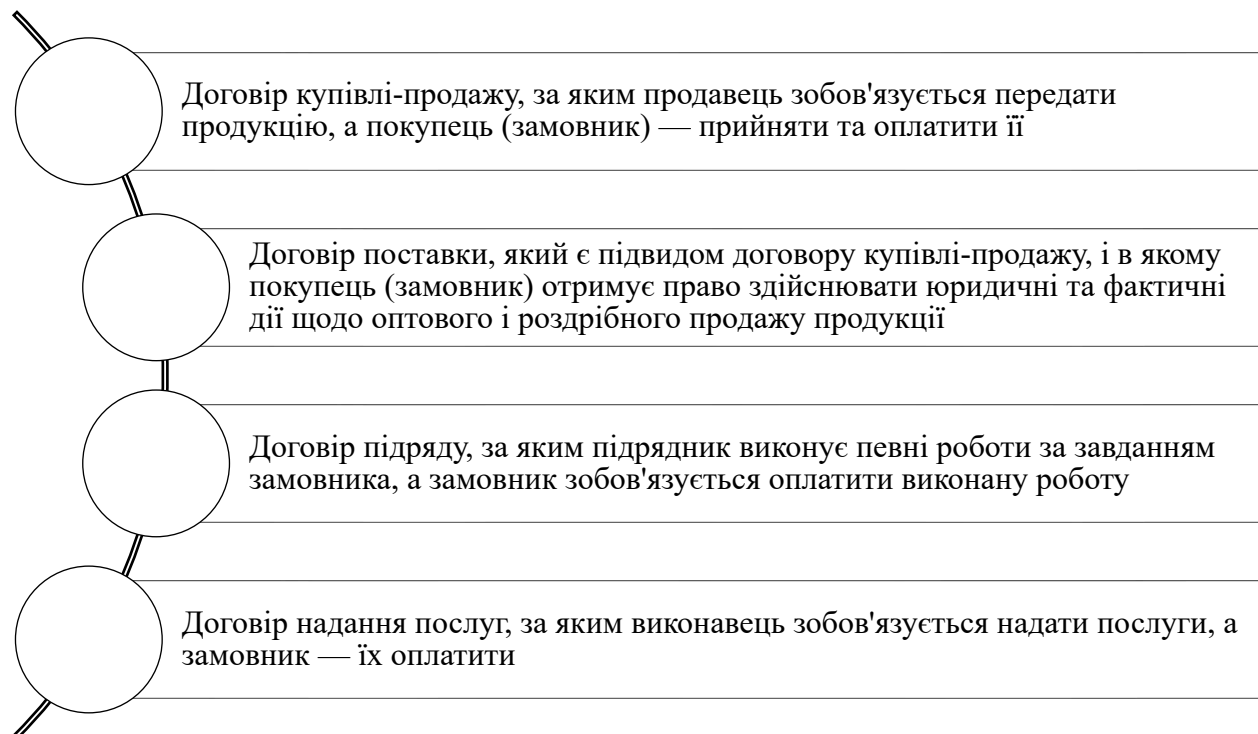

Рисунок 1.2 – Основні види договорів між постачальниками та покупцями (замовниками) [27, с. 91-92]

Незалежно від типу договору, в ньому обов'язково визначаються суттєві умови, зокрема щодо розрахунків між сторонами. О. О. Сидоренко зазначає, що розрахунки з покупцями та замовниками можуть здійснюватися в кількох формах: одномоментна передача продукції або надання послуг з отриманням грошових коштів, попередня оплата, подальша оплата (кредит) або продаж у розстрочку [33, с. 449].

При продажу за грошові кошти (готівкою або через банківський переказ) покупець (замовник) оплачує всю суму замовлення повністю або в строки, визначені договором, безпосередньо під час покупки [34, с. 117-118]. Цей спосіб розрахунків є найбільш поширеним і зручним, оскільки не викликає суперечок та претензій.

Реалізація на умовах попередньої оплати передбачає отримання від покупця частини суми (авансу) за товари (роботи, послуги), які будуть поставлені в терміни,

визначені в договорі купівлі-продажу. До моменту відвантаження товару продавець є кредитором покупця.

Щодо продажу в кредит, то кошти від покупця (замовника) надходять через певний період часу. Також можливе нарахування відсотків за відстрочення платежу. Цей варіант розрахунків доцільний у разі, коли продавець уже мав досвід роботи з покупцем і впевнений, що оплата буде здійснена в строк (хоча й це не дає 100% гарантії погашення заборгованості). Якщо покупець (замовник) не виконує своє зобов'язання щодо оплати вчасно, можуть бути застосовані штрафи, пені або санкції (які визначаються в договорі), а також в обліку може формуватися резерв сумнівних боргів, якщо заборгованість не погашається тривалий час.

Один із варіантів розрахунків у кредит — продаж у розстрочку. У цьому випадку покупець (замовник) сплачує за товари або послуги рівними частинами протягом певного періоду часу [23, с. 820].

Якщо продаж товарів, послуг або робіт здійснюється на умовах подальшої оплати, в обліку продавця формуються зобов'язання покупця (замовника) щодо оплати отриманих активів. Це зобов'язання є товарною дебіторською заборгованістю (дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги) і погашається після її повної сплати.

Згідно з НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість — це сума заборгованості дебіторів на певну дату. Дебіторами є юридичні та/або фізичні особи, які зобов'язані підприємству певну суму грошових коштів (або їх еквівалентів чи активів) [1]. Таким чином, покупці (замовники) є дебіторами для підприємства, яке виступає постачальником.

Слід підкреслити умови, за яких дебіторська заборгованість за товари, роботи чи послуги вважається активом. До них належать: наявність імовірності одержання майбутніх економічних вигод для підприємства-постачальника, тобто очікування надходження грошових коштів (у готівковій формі або на банківський рахунок) у результаті врегулювання заборгованості; можливість чітко встановити розмір цієї заборгованості.

У національних та міжнародних дослідженнях часто розглядається питання класифікації товарної дебіторської заборгованості. Узагальнена інформація щодо найпоширеніших класифікаційних ознак товарної дебіторської заборгованості представлена на рис. 1.3.

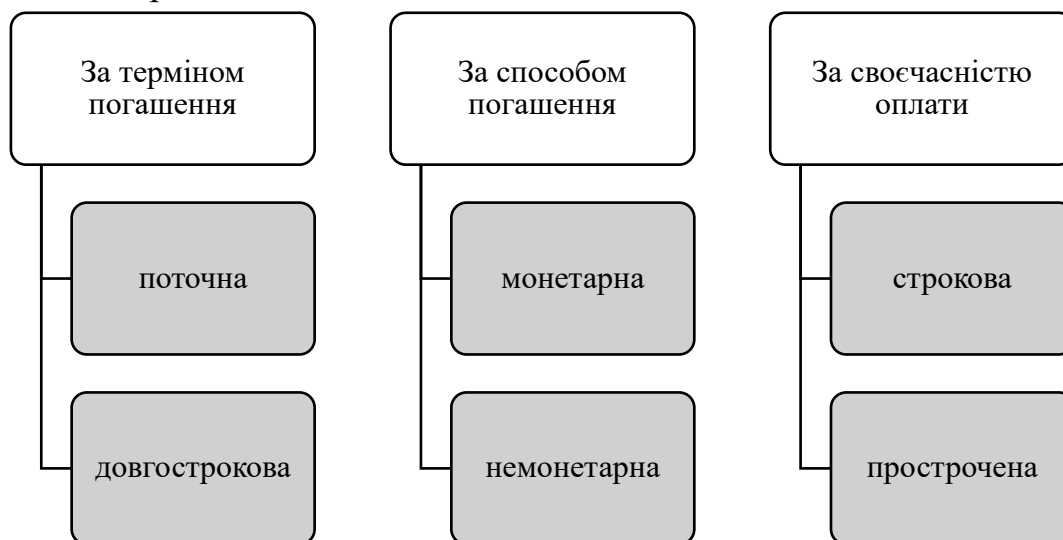

Рисунок 1.3 – Класифікація товарної дебіторської заборгованості [20]

За термінами погашення дебіторська заборгованість за товари, роботи чи послуги класифікується на поточну та довгострокову. Ключова відмінність між ними полягає в тому, що поточна заборгованість має бути погашена протягом дванадцяти місяців від дати складання балансу, тоді як довгострокова — після цього періоду [24, с. 60-61]. Як зазначає Н. В. Бутко, у більшості українських підприємств довгострокова дебіторська заборгованість за товари зазвичай відсутня, натомість поточна заборгованість є типовою частиною поточних активів майже всіх компаній [19, с. 111-112].

Згідно зі способом погашення, товарна дебіторська заборгованість поділяється на монетарну та немонетарну. Монетарна заборгованість має грошовий характер і погашається грошовими коштами або їх еквівалентами, тоді як немонетарна передбачає погашення іншими видами активів, які не є грошовими.

За своєчасністю оплати дебіторська заборгованість поділяється на:

- дебіторську заборгованість, термін сплати якої ще не настав (строкова);

- дебіторську заборгованість, що не оплачена у строк (прострочена).

Прострочена дебіторська заборгованість, у свою чергу, включає сумнівну та безнадійну заборгованість, кожна з яких має свої особливості в обліку та оцінці. Сумнівна поточна дебіторська заборгованість виникає, коли дебітор порушує строки погашення своїх зобов'язань, але продавець ще має певну надію на погашення заборгованості в найближчому майбутньому. Незважаючи на порушення терміну, така заборгованість залишатиметься поточною протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення, оскільки все ще є ймовірність того, що дебітор зможе виконати свої зобов'язання. Однак, на цьому етапі продавець уже має певні сумніви щодо своєї можливості отримати оплату в повному обсязі або вчасно, тому він може визнати часткову резерву сумнівних боргів.

Якщо протягом двох років не відбудеться погашення цієї заборгованості, і керівництво постачальника не має впевненості у її погашенні, така заборгованість визнається безнадійною. Це означає, що подальші спроби стягнення боргу або отримання коштів вже малоімовірні, і заборгованість може бути списана як безнадійна. Визнання безнадійної заборгованості є важливим етапом у фінансовій звітності, оскільки воно дозволяє коригувати баланс підприємства та відображати реальну вартість активів. У разі визнання безнадійної заборгованості, компанія може здійснити відповідні бухгалтерські проводки для списання цієї заборгованості та коригування обсягу доходів або резервів [23, с. 822].

Поява сумнівної та безнадійної товарної дебіторської заборгованості знижує ліквідність постачальника і призводить до заморожування його активів, оскільки гроші, які могли б бути використані в господарській діяльності підприємства, залишаються непогашеними. У результаті постачальник змушений визнати збитки через ненадійне партнерство.

Для мінімізації значного впливу на фінансовий результат постачальника через виникнення безнадійної дебіторської заборгованості рекомендується створювати резерв сумнівних боргів. Суть цього резерву полягає в тому, що він зменшує первісну вартість дебіторської заборгованості при її відображенні в балансі підприємства [22, с. 10]. Таким чином, мета створення резерву — це

коригування оцінки заборгованості та фінансового результату компанії.

Нарахування резерву сумнівних боргів може здійснюватися двома основними методами: шляхом множення суми заборгованості на коефіцієнт сумнівності або за допомогою методу абсолютної суми заборгованості. Кожне підприємство вибирає метод нарахування резерву відповідно до рекомендацій НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1].

Варто також наголосити на різноманітності способів розрахунків із покупцями та замовниками, які мають значний вплив на ефективність фінансових операцій компанії. Зазвичай оплата за товари, роботи чи послуги може проводитися як готівкою, так і через безготівкові канали.

Готівкові розрахунки є найбільш зрозумілим і звичним варіантом для багатьох підприємств, оскільки вони не потребують додаткових посередників і швидко реалізуються на місці. Проте безготівкові платежі стають все більш популярними завдяки своїй зручності та безпеці. Вони можуть включати банківські перекази, які дозволяють здійснювати оплату через банківські установи, чеки, що також використовуються для підтвердження платежів, або електронні платіжні системи, такі як PayPal, Venmo та інші, що дозволяють проводити трансакції через інтернет, що зменшує потребу у фізичному обміні готівкою та прискорює процес розрахунків [36, с. 67]. Кожен покупець чи замовник може мати свої переваги щодо форми розрахунків, тому для постачальника важливо бути готовим застосовувати різні способи у своїй діяльності.

Як слушно підкреслює З. Тенюх, сьогодні найпоширенішою формою розрахунків є онлайн-продажі. Вони здійснюються через сайт постачальника, де покупець або замовник формує замовлення, оплачує його (одразу або після отримання товару), а постачальник збирає та відправляє продукцію. Такий спосіб розрахунків є зручним для обох сторін, оскільки економить час і може бути використаний у будь-якій сфері діяльності. Також можлива оплата через поштові перекази, телефонний зв'язок або міжнародні платіжні системи, такі як SWIFT [36, с. 68].

Незалежно від обраної форми оплати, важливо дотримуватися чітких

термінів оплати та умов договору.

Таким чином, система розрахунків з покупцями та замовниками має безпосередній вплив на фінансовий стан підприємства і вимагає належної організації та контролю. Вибір оптимальної форми та методу розрахунків дозволяє підприємствам ефективно управляти своїми ресурсами та знижувати фінансові ризики, що є критично важливим для підтримки конкурентоспроможності та стабільності на ринку.

1.3. Аналіз облікової політики щодо розрахунків з покупцями та замовниками та її відповідність вимогам НП(С)БО

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку складається з законодавчих та нормативних актів, яких підприємство повинно дотримуватися для забезпечення своєї фінансово-господарської діяльності, ведення бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності. Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками є ключовим аспектом діяльності підприємства, оскільки їх результати безпосередньо впливають на дохід підприємства.

Національна законодавча база регулює ці розрахунки через такі основні напрямки:

- врегулювання договірних відносин;
- відображення операцій у системі бухгалтерського обліку;
- визначення форм розрахунків;
- оподаткування операцій.

Для забезпечення належного регулювання цих напрямів використовується система нормативних актів, яка охоплює ключові аспекти правового та фінансового регулювання у сфері господарських відносин.

Згідно з чинною законодавчо-нормативною базою для обліку розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками передбачена чітка ієрархічна структура, яка складається з чотирьох рівнів, що детально розглядаються в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Ієрархічна структура законодавчо-нормативних актів, що регулюють розрахунки з покупцями та замовниками [27, с. 92-93]

№ з/п	Ієрархічний рівень	Складові	Види законодавчо-нормативних актів
1	2	3	4
1	Перший	Нормативні документи вищого рівня, які мають першочергову перевагу над іншими документами	1) Цивільний кодекс України; 2) Податковий кодекс України; 3) Господарський кодекс України; 4) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996.
2	Другий	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»; НП(С)БО 15 «Дохід»; НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти»; НП(С)БО 16 «Витрати»; МСБО 1 «Подання фінансової звітності»; МСБО 18 «Дохід»; МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»; МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»; МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»
3	Третій	Методичні рекомендації, інструкції, постанови	1) Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; 2) Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні; 3) Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку
4	Четвертий	Внутрішня регламентація обліку	Наказ про облікову політику

На першому рівні нормативного регулювання перебуває Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який установлює основні засади організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Цей закон є обов'язковим для всіх юридичних осіб, незалежно від їхньої організаційної структури чи типу власності.

Перший рівень законодавчо-нормативної бази включає ключові кодекси, зокрема Цивільний, Господарський та Податковий:

1. Цивільний кодекс визначає основи регулювання відносин, що виникають між продавцями та покупцями (замовниками) в результаті їх взаємодії [2];

2. Господарський кодекс встановлює сутність та підстави виникнення зобов'язань, визначає суб'єктів господарювання, а також умови, за яких підприємство припиняє свої зобов'язання [3];

3. Податковий кодекс регулює відносини в сфері оподаткування, визначає перелік податків, порядок їх адміністрування, а також детально розглядає поняття безнадійної дебіторської заборгованості, що має прямий вплив на фінансовий результат підприємства [4].

Другий рівень нормативного регулювання бухгалтерського обліку включає Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, схвалені Міністерством фінансів України, а також міжнародні стандарти фінансової звітності. Ці нормативні акти визначають ключові принципи та підходи до ведення обліку та складання фінансової звітності компаній.

Для розрахунків із вітчизняними покупцями та замовниками ключовим є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №10 «Дебіторська заборгованість». Воно визначає порядок визнання, оцінки дебіторської заборгованості та вимоги до її розкриття в примітках до фінансової звітності.

Значну роль відіграє Національне положення (стандарт) №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке визначає порядок відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах, з огляду на її важливість для звітної документації.

Національне положення (стандарт) №15 «Дохід» регулює аспекти дебіторської заборгованості, зокрема правила визнання доходів, пов'язаних із нею. Стандарт зазначає, що доходи визнаються лише за умови їхньої визначеності та ймовірності отримання, а також визначає вимоги до розкриття інформації про розмір, склад і строки погашення заборгованості.

Класифікація дебіторської заборгованості як фінансового активу регулюється Національним положенням (стандартом) №13 «Фінансові

інструменти». Згідно з ним, дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу, класифікується як фінансовий актив і оцінюється за справедливою вартістю, крім випадків, коли вона не підлягає перепродажу.

Відповідно до Національного положення (стандарту) №1, суми сумнівної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів класифікуються як інші операційні витрати.

У системі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) відсутній окремий стандарт, присвячений обліку дебіторської заборгованості. Однак принципи обліку розрахунків із покупцями та замовниками регулюються кількома стандартами:

1. МСБО 1 «Подання фінансової звітності» — установлює правила відображення дебіторської заборгованості у фінансових звітах [10];

2. МСБО 18 «Дохід» — визначає порядок дисконтування майбутніх грошових потоків і застосування ефективної процентної ставки для оцінки довгострокової дебіторської заборгованості [11];

3. МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [12], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [13], МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [14] — регулюють принципи обліку дебіторської заборгованості та припинення її визнання як активу.

Третій рівень нормативно-правової бази має більш спеціалізований характер і спрямований на регулювання обліку та документування розрахунків із покупцями та замовниками. Зокрема, Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті та Положення про ведення касових операцій в Україні встановлюють порядок здійснення готівкових і безготівкових розрахунків.

Детальні вказівки щодо формування, оцінки (переоцінки) та списання дебіторської заборгованості містяться в Інструкції з використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Положення про документальне забезпечення бухгалтерських записів установлює вимоги до створення, зберігання первинних документів і реєстрів обліку, а також процедури виправлення помилок у них.

Четвертий рівень регулювання стосується окремого підприємства, оскільки включає принципи, методи та процедури, визначені в Наказі про облікову політику. Одним із ключових факторів, що впливають на організацію розрахунків із вітчизняними покупцями та замовниками, є форма ведення бухгалтерського обліку, яка визначає спосіб відображення та представлення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. Важливе значення має також робочий план рахунків, що включає синтетичні та аналітичні рахунки, необхідні для специфічної господарської діяльності підприємства. Крім того, Наказ про облікову політику може встановлювати правила створення резерву сумнівних боргів, а також методи визнання та порядок списання безнадійної дебіторської заборгованості.

Отже, законодавчо-нормативна база, що регулює розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками, є досить комплексною та охоплює всі аспекти таких операцій. Кожне українське підприємство має можливість організувати облік дебіторської заборгованості на високому рівні, за умови правильного застосування та вмілого використання нормативних документів та законодавчих актів.

Наведена нормативно-правова база створює основу для організації обліку розрахунків з покупцями та замовниками на підприємствах України, зокрема на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ». Дотримання вимог законодавчих актів, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та внутрішніх регламентів дозволяє підприємству забезпечити достовірність і своєчасність облікової інформації. Далі розглянуто, як облікова політика ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» щодо розрахунків з покупцями та замовниками відповідає цим вимогам, а також проаналізовано її практичну реалізацію, недоліки та можливості вдосконалення.

Облікова політика підприємства є ключовим елементом організації бухгалтерського обліку, що визначає принципи, методи та процедури, які застосовуються для відображення господарських операцій. На ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ», яке спеціалізується на виробництві та реалізації медичних виробів, облікова політика щодо розрахунків з покупцями та замовниками формується з

урахуванням специфіки діяльності підприємства та вимог Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО). Аналіз цієї політики дозволяє оцінити її відповідність нормативним вимогам, виявити сильні сторони та визначити напрями вдосконалення для підвищення ефективності облікових процесів.

ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» сформувало облікову політику відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке визначає основні засади складання фінансових звітів. У сфері розрахунків із покупцями та замовниками облікова політика регулює визнання доходу від продажу товарів, оцінку дебіторської заборгованості, облік різних способів розрахунків, формування резерву сумнівних боргів і організацію документообігу. Компанія застосовує автоматизовану систему бухгалтерського обліку, яка забезпечує швидке відображення операцій і підготовку звітності. Облік розрахунків здійснюється на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відповідно до Плану рахунків, затвердженого Міністерством фінансів України. Такий підхід сприяє систематизації обліку та гарантує точність даних.

Відповідність облікової політики вимогам НП(С)БО є ключовим аспектом її оцінки. Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», дохід від реалізації визнається, коли підприємство передало покупцеві основні ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на товари, а сума доходу може бути надійно оцінена. На ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» дохід фіксується в момент відвантаження товару, що відповідає умовам договорів і стандарту. Облікова політика чітко встановлює момент переходу права власності, який залежить від умов постачання, таких як передоплата чи оплата після отримання. Це забезпечує правильне визнання доходу та запобігає помилкам у фінансовій звітності. Дебіторська заборгованість, що виникає від реалізації, обліковується за первісною вартістю відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». У разі несвоєчасної оплати підприємство аналізує заборгованість і створює резерв сумнівних боргів, що відповідає принципу обачності, визначеному в НП(С)БО 1.

Розрахунки з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

здійснюються в різних формах, включаючи готівкові, безготівкові платежі, передоплату та відстрочку платежу. Облікова політика підприємства детально регламентує облік таких операцій. Наприклад, отримана передоплата відображається на субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними», а після відвантаження продукції сума переноситься на рахунок 36. Безготівкові платежі обліковуються через інтеграцію бухгалтерської програми з банківськими системами, що дозволяє оперативно відображати надходження коштів. Такий підхід забезпечує точність обліку та відповідність вимогам НП(С)БО, які вимагають своєчасного та достовірного відображення господарських операцій. Крім того, підприємство активно використовує електронний документообіг, що відповідає Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг». Первинні документи, такі як рахунки-фактури, накладні та акти, формуються в електронному вигляді та підписуються електронним цифровим підписом, що забезпечує їх юридичну силу.

Формування резерву сумнівних боргів є обов'язковим елементом облікової політики відповідно до НП(С)БО 10. На ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» резерв створюється на основі методу старіння заборгованості, що передбачає аналіз строків прострочення. Підприємство застосовує такі ставки резерву: 10% для заборгованості до 30 днів, 30% для заборгованості від 31 до 60 днів і 100% для заборгованості понад 60 днів. Цей метод відповідає міжнародним практикам та дозволяє достовірно відображати фінансовий стан підприємства. Автоматизована система бухгалтерського обліку спрощує процес розрахунку резерву, оскільки аналіз заборгованості проводиться автоматично. Проте підхід до формування резерву має певні обмеження, оскільки враховує лише строки прострочення, ігноруючи індивідуальні характеристики контрагентів, такі як їх фінансовий стан чи історія співпраці.

Використання інформаційних технологій відіграє важливу роль у реалізації облікової політики ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ». Інтеграція бухгалтерської програми з CRM-системою дозволяє відстежувати строки платежів, вести облік договорів та формувати звіти про стан розрахунків. Це підвищує ефективність управління

дебіторською заборгованістю та сприяє своєчасному виявленню проблемних контрагентів. Електронний документообіг скорочує час на обробку документів і мінімізує ризик помилок. Водночас аналіз показує, що підприємство недостатньо використовує аналітичні інструменти для прогнозування платоспроможності покупців.

Попри загальну відповідність облікової політики вимогам НП(С)БО, у процесі аналізу виявлено кілька недоліків. По-перше, метод формування резерву сумнівних боргів є надто узагальненим, що може призводити до неточностей у фінансовій звітності. По-друге, хоча інформаційні технології активно застосовуються, їх потенціал не використовується повною мірою через відсутність аналітичних інструментів. Для вдосконалення облікової політики пропонується впровадити комбінований метод оцінки сумнівних боргів, який враховуватиме не лише строки прострочення, а й фінансові показники контрагентів. Також доцільно інтегрувати бухгалтерську програму з аналітичними модулями для прогнозування ризиків. Удосконалення системи електронного документообігу шляхом впровадження автоматичних нагадувань про строки платежів може зменшити кількість простроченої заборгованості. Крім того, регулярне навчання персоналу щодо використання нових технологій сприятиме підвищенню ефективності облікових процесів.

Облікова політика ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» щодо розрахунків з покупцями та замовниками відповідає основним вимогам НП(С)БО, забезпечуючи достовірність і своєчасність облікової інформації. Використання інформаційних технологій дозволяє автоматизувати облік і підвищувати його ефективність. Однак виявлені недоліки, такі як обмеженість методів оцінки сумнівних боргів і недостатнє використання аналітичних інструментів, вказують на потребу в удосконаленні. Запропоновані заходи, включаючи впровадження комбінованого методу оцінки заборгованості, інтеграцію з аналітичними модулями та оптимізацію документообігу, дозволять підвищити якість облікової політики, забезпечити точність фінансової звітності та оптимізувати управління дебіторською заборгованістю.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Електронне документування операцій з обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

Облікова політика підприємства формує основу його бухгалтерського обліку, визначаючи принципи, методи та процедури для ведення облікової діяльності та складання фінансової звітності.

В Україні розробка облікової політики ґрунтується на Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон дозволяє підприємству самостійно створювати облікову політику, погоджуючи її з власниками або уповноваженими особами відповідно до установчих документів.

Одним із ключових принципів, установлених законом, є принцип послідовності, який зобов'язує підприємство постійно застосовувати обрану облікову політику протягом тривалого часу. Зміни в цій політиці допускаються лише в ситуаціях, передбачених національними чи міжнародними стандартами, за умови, що вони обґрунтовані та відображені у фінансовій звітності.

Документ, що регулює облікову політику, є внутрішнім нормативним актом підприємства і не підлягає публікації на офіційних вебресурсах компанії чи державних установ. Проте основні аспекти цієї політики, зокрема ті, що стосуються обліку окремих статей, можуть бути розкриті в примітках до фінансової звітності або в інформації про сегменти у фінансових звітах.

Що стосується організації обліку, то підприємство самостійно визначає структуру Наказу про облікову політику, який умовно можна поділити на дві частини:

1. Організаційна частина, яка містить загальні моменти обліку, такі як нормативна база, робочий план рахунків, форми первинних документів та інші аспекти організації.

2. Методична частина, де визначаються методи і процедури бухгалтерського обліку, наприклад, правила обліку грошових коштів, заробітної плати, основних засобів і так далі.

У контексті дебіторської заборгованості, підприємство ТОВ «Орто-Лайф» має в обліковій політиці конкретні положення щодо її визнання та оцінки, а також процедури, пов'язані з резервом сумнівних боргів та списанням безнадійної заборгованості. Зокрема, вони включають такі моменти:

- Критерії визнання дебіторської заборгованості як активу, що є основою для визначення її наявності в бухгалтерії.
- Класифікація дебіторської заборгованості, що дозволяє правильно розподіляти заборгованість за різними категоріями, наприклад, поточна чи довгострокова.
- Порядок розрахунку резерву сумнівних боргів, який дає змогу вчасно визначити потенційні збитки через ймовірну неплатоспроможність дебіторів.
- Методика списання безнадійної дебіторської заборгованості, що допомагає зменшити вплив таких боргів на фінансові результати підприємства.

Оцінюючи розділ облікової політики, пов'язаний із дебіторською заборгованістю, слід зосередитися на її точності та відповідності чинним законодавчим нормам і стандартам бухгалтерського обліку. Зокрема, варто перевірити, чи правильно встановлені критерії визнання активу, чи враховуються всі потенційні ризики під час оцінки дебіторської заборгованості, а також чи належним чином розраховується резерв сумнівних боргів.

Облікова політика ТОВ «Орто-Лайф» щодо дебіторської заборгованості чітко визначає критерії її визнання активом, що є ключовим для точного ведення обліку. Згідно з цією політикою, дебіторська заборгованість вважається активом лише за умови ймовірності отримання економічних вигід у майбутньому та можливості достовірного визначення її суми. Це відповідає пункту 5 НП(С)БО 10, що підтверджує коректність застосованих критеріїв.

У балансі дебіторська заборгованість відображається за чистою вартістю, яка визначається як різниця між загальною сумою заборгованості та резервом

сумнівних боргів. Це відповідає пункту 7 НП(С)БО 10, де зазначено, що поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом, включається до балансу за чистою реалізаційною вартістю. Ключовим аспектом цього процесу є формування резерву сумнівних боргів, що дає змогу скоригувати суму заборгованості до її фактичної вартості.

Довгострокова дебіторська заборгованість у балансі відображається за теперішньою вартістю, яка розраховується залежно від умов її погашення. Такий підхід забезпечує коректне відображення реальної вартості заборгованості на момент підготовки фінансової звітності.

Відповідно до пункту 8 НП(С)БО 10, підприємства можуть використовувати два методи створення резерву сумнівних боргів, що дозволяє вибрати оптимальний варіант залежно від особливостей діяльності та внутрішніх умов [1]. Підприємство має можливість застосовувати методи, які забезпечують найточнішу оцінку ризиків, пов'язаних із заборгованістю, та обґрунтовують необхідний розмір резерву.

1. Метод індивідуального оцінювання — кожен борг оцінюється окремо, що дозволяє детально визначити ймовірність неплатоспроможності кожного дебітора.

2. Метод колективної оцінки — використовуються загальні статистичні дані для визначення резерву на основі групування дебіторської заборгованості за певними характеристиками (наприклад, за строками давності, сумою заборгованості).

3. Згідно п. 8 НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» існує два методи формування резерву сумнівних боргів (рис. 2.1).

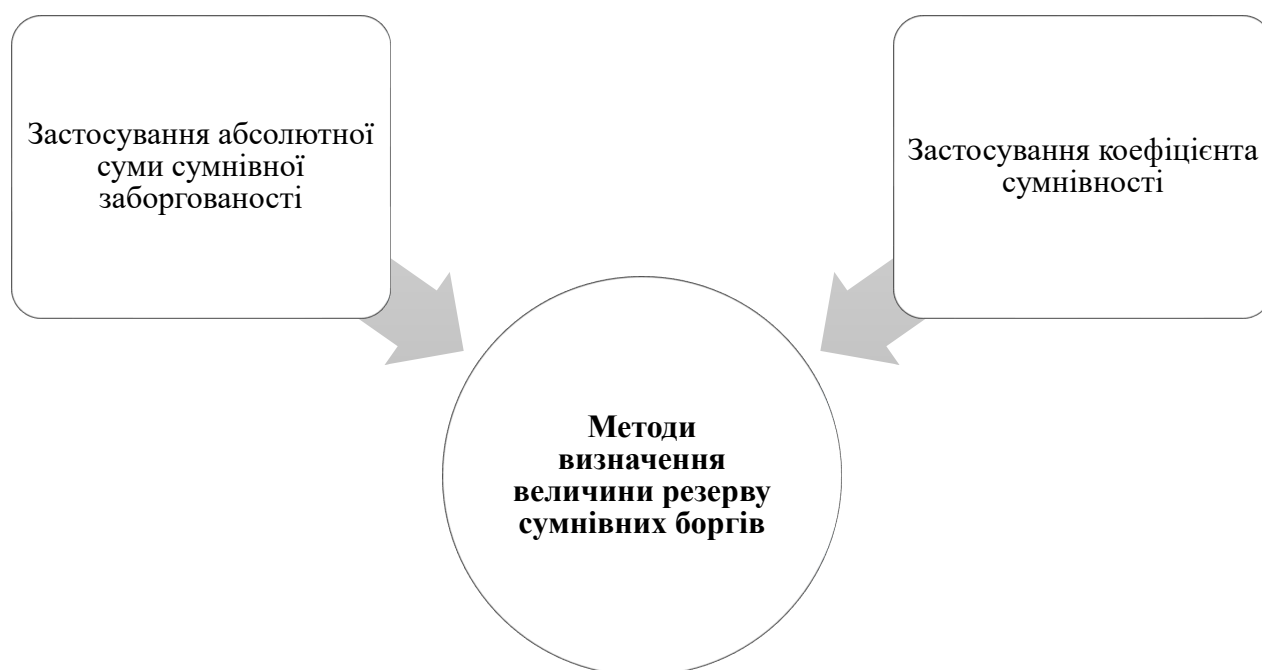

Рисунок 2.1 – Методи визначення величини резерву сумнівних боргів [21, с. 39]

Відповідно до облікової політики ТОВ «Орто-Лайф», метод абсолютної суми сумнівної заборгованості передбачає визначення розміру резерву сумнівних боргів шляхом аналізу фінансової спроможності боржників. Це дозволяє підприємству точно оцінювати дебіторську заборгованість і формувати резерв для кожного окремого випадку, спираючись на фактичну здатність боржників виконати свої фінансові зобов'язання.

При застосуванні методу на основі коефіцієнта сумнівності, величина резерву визначається як добуток суми залишку заборгованості на початок періоду та розрахованого коефіцієнта сумнівності. Цей коефіцієнт може бути визначений кількома способами:

1. Визначення питомої ваги безнадійної заборгованості в чистому доході — дає можливість оцінити, яку частину доходу складає безнадійна заборгованість, тим самим допомагаючи оцінити потенційний рівень резерву.

2. Класифікація заборгованості дебіторів за строками непогашення — дозволяє оцінити ймовірність погашення боргу залежно від того, скільки часу заборгованість знаходиться в процесі непогашення.

3. Визначення середньої питомої ваги списаної протягом звітного періоду суми дебіторської заборгованості за попередні 3-5 років — цей метод дозволяє орієнтуватися на історичні дані про списання заборгованості, що дає більш точну картину ймовірних втрат від сумнівної заборгованості.

ТОВ «Орто-Лайф» використовує метод абсолютної суми сумнівної заборгованості, за яким створення резерву здійснюється на основі оцінки платоспроможності кожного окремого боржника. У випадку, якщо заборгованість залишається непогашеною понад один рік, формується резерв у розмірі 100% від її суми. Такий підхід дає можливість повністю компенсувати можливі втрати та мінімізувати ризики, пов'язані з безнадійними боргами.

Згідно з обліковою політикою, для кожної категорії дебіторської заборгованості (поточна, сумнівна, безнадійна) підприємство має чіткі критерії її класифікації, що забезпечує правильне відображення її в обліку. Зазначені підстави для визначення заборгованості як сумнівної та безнадійної є важливою частиною фінансової звітності і сприяють точності обліку, оскільки кожен випадок заборгованості враховується індивідуально.

Пропонується узагальнити ці підстави в таблиці 2.1, що дозволить наглядно продемонструвати критерії для класифікації дебіторської заборгованості, а також допоможе бухгалтерії підприємства правильно нараховувати резерви та своєчасно коригувати облікові записи.

Таблиця 2.1 – Підстави для визначення поточної, сумнівної та безнадійної заборгованості [20]

Тип заборгованості	Критерії класифікації	Порядок нарахування резерву
Поточна заборгованість	До 1 року без прострочення	Без резерву
Сумнівна заборгованість	Більше 1 року без погашення	50% від суми заборгованості
Безнадійна заборгованість	Більше 1 року з ознаками неплатоспроможності	100% від суми заборгованості

Аналіз облікової політики ТОВ «Орто-Лайф» у частині створення резерву сумнівних боргів свідчить про правильність обраних підходів та їх відповідність чинному законодавству України.

Зокрема, облікова політика компанії передбачає, що сума резерву на дату складання балансу не може перевищувати обсяг дебіторської заборгованості. Така вимога узгоджується з принципом обачності, який передбачає формування резерву в межах реальних фінансових зобов'язань. Це положення є обґрунтованим і не потребує змін.

Крім того, у фінансовій звітності ТОВ «Орто-Лайф» нарахування резерву сумнівних боргів коректно відображається у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) серед інших операційних витрат, що відповідає вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Процес списання безнадійної дебіторської заборгованості з активів одночасно зі зменшенням відповідного резерву також здійснюється у відповідності до пункту 11 НП(С)БО 10. Така процедура узгоджується з чинними нормами бухгалтерського обліку і забезпечує правильне відображення операцій у фінансовій звітності.

Трирічний термін позовної давності для списання безнадійної дебіторської заборгованості є правильним, оскільки він відповідає законодавству України, де цей строк визначено як стандартний для вимог щодо непогашеної заборгованості.

Щодо класифікації дебіторської заборгованості: хоча основні аспекти облікової політики підприємства відповідають стандартам, є можливості для вдосконалення в частині деталізації класифікації дебіторської заборгованості.

В обліковій політиці ТОВ «Орто-Лайф» дебіторська заборгованість поділяється на торгівельну та іншу. Однак було б доцільно більш детально класифікувати торгівельну дебіторську заборгованість, розподіляючи її залежно від країни покупців (вітчизняні та іноземні). Такий підхід дозволить:

1. Краще відстежувати дебіторську заборгованість на різних ринках (національному та зарубіжному).
2. Зрозуміти, яка продукція має більший попит у різних країнах.

3. Покращити аналіз ринку та прийняття управлінських рішень на основі цих даних.

Класифікацію «іншої» дебіторської заборгованості можна зробити детальнішою, розподіливши її за субрахунками рахунку 37 «Розрахунки з іншими дебіторами». Це сприятиме точнішому відображенню різних типів дебіторської заборгованості та надасть змогу формувати більш деталізовану інформацію у звітності, що буде корисним як для внутрішнього обліку, так і для зовнішніх користувачів фінансових звітів.

Загалом облікова політика ТОВ «Орто-Лайф» відповідає нормам законодавства та міжнародним стандартам. Проте є потенціал для вдосконалення у сфері класифікації дебіторської заборгованості, що забезпечить більш точний облік і розкриття даних у фінансовій звітності. Удосконалення цього аспекту сприятиме ефективнішому управлінню дебіторською заборгованістю та підвищить прозорість звітності для користувачів.

Облікова політика ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ» щодо розрахунків із покупцями та замовниками встановлює принципи визнання, класифікації та оцінки дебіторської заборгованості, а також методику формування резерву сумнівних боргів, які реалізуються через автоматизовані облікові системи для забезпечення точності та відповідності НП(С)БО 10. Ці положення, зокрема аналіз платоспроможності дебіторів і нарахування резерву для непогашеної понад рік заборгованості в розмірі 100%, створюють основу для електронного документування. Практична реалізація облікової політики здійснюється через оформлення первинних документів, таких як договори, накладні та акти звірки, які частково зберігаються в електронному вигляді, що сприяє упорядкуванню документообігу та підвищенню ефективності обліку розрахунків із контрагентами.

У ТОВ «Орто-Лайф» особливу увагу приділяють документуванню всіх операцій, пов'язаних з розрахунками, оскільки це дозволяє зберігати прозорість процесів, уникати помилок і спрощувати процеси взаємодії з контрагентами. Для глибшого розуміння процесу документообігу необхідно розглянути основні

терміни та поняття, що використовуються при оформленні розрахункових операцій на підприємстві. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Ключові поняття щодо документування господарських операцій згідно законодавства України [5, 18, 21, с. 40]

Термін	Визначення	Джерело інформації
Документ	Матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.	Закон України «Про інформацію»
Первинний документ	Документ, який містить відомості про господарську операцію.	Закон України «Про бухгалтерський облік та звітність в Україні»
	Документ, створений у паперовій або в електронній формі, який містить відомості про господарську операцію.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку
Документооборот	Рух первинних документів з моменту їх складання підприємством або одержання від інших підприємств до передавання на зберігання в архів після прийняття до обліку.	Закон України «Про бухгалтерський облік та звітність в Україні»

Отже, виходячи з наведених термінів, можна сформулювати визначення «документування операцій» як процес оформлення господарських операцій за допомогою документів.

Оскільки основним видом діяльності ТОВ «Орто-Лайф» є оптова торгівля, підприємство застосовує типові форми первинних документів, що використовуються у торгівлі, для організації бухгалтерського обліку розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками.

Ці первинні документи можна сформувати в певну послідовність, відповідно до якої вони складаються (рис. 2.2).

Перед тим, як розпочати торгові відносини з новим покупцем або замовником, підприємство укладає з ним договір купівлі-продажу. Це вид договору, за яким одна сторона виступає постачальником, тобто бере на себе зобов'язання з поставки товару (надання послуг) у визначений строк та у повному розмірі, а друга сторона приймає роль покупця і зобов'язується прийняти замовлений товар та вчасно його оплатити. Також ТОВ «Орто-Лайф» укладає з

контрагентами договір поставки, предметом якого є правовідносини сторін, що виникають у зв'язку з наданням покупцю права проводити від власного імені і за власний рахунок будь-які юридичні та фактичні дії щодо оптового та роздрібного продажу електротехнічної продукції.

Рисунок 2.2 – Послідовність складання первинних документів на ТОВ «Орто-Лайф» щодо розрахунків з покупцями та замовниками [37]

Головною метою укладання договорів з покупцями та замовниками є чітке визначення зобов'язань та прав обох сторін, а також детальне прописування умов поставки товару. Договір вважається таким, що набрав чинності, з моменту його підписання обома сторонами.

Після підписання договору з покупцем, ТОВ «Орто-Лайф» готує товар або партію товару до поставки замовнику. Під час передачі товару покупець оглядає його і, якщо все відповідає вимогам, підтверджує це підписом на накладній.

Факт відвантаження товару має бути документально підтверджений. Для цього підприємство складає товарно-транспортні та видаткові накладні. Товарно-транспортна накладна є основним документом для вантажних перевезень, зазвичай складається у трьох примірниках. Перший залишається у підприємства-постачальника для списання товару, другий передається покупцю, а третій зберігається у водія-експедитора як підставу для нарахування заробітної плати. Видаткова накладна містить детальну інформацію про товар, умови постачання та дані про відправника і одержувача. Вона складається в двох примірниках, один з яких передається замовнику.

Податкова накладна є обов'язковим документом для розрахунків із вітчизняними покупцями, оскільки вона засвідчує виникнення зобов'язань із податку на додану вартість при реалізації товарів чи наданні послуг, а також підтверджує право покупця на отримання податкового кредиту. Рахунок-фактура слугує підставою для здійснення оплати за товари.

Розрахунок за поставлені товари або надані послуги може здійснюватися різними способами залежно від умов укладеного договору. У випадку безготівкової оплати кошти надходять на поточний рахунок постачальника, що фіксується у банківській виписці. Якщо розрахунок проводиться готівкою, оформлюється прибутковий касовий ордер.

У ситуації, коли покупець або замовник має обґрунтовані підстави для відмови від прийняття товару, він оформляє накладну на повернення. У документі зазначаються найменування постачальника, перелік товарів, що повертаються, їх кількість та вартість.

Крім цього, для правильного відображення змін у резерві сумнівних боргів на дату складання балансу підприємство складає акт інвентаризації резерву сумнівної дебіторської заборгованості.

Важливим документом у процесі розрахунків з покупцями та замовниками є акт звірки з контрагентом. Процес його складання виглядає наступним чином: підприємство (наприклад, покупець) складає оборотно-сальдову відомість по контрагенту (постачальнику), з яким планується провести звірку. Цей документ підписується головним бухгалтером і надсилається на підтвердження контрагенту (постачальнику). Контрагент, у свою чергу, також формулює оборотно-сальдову відомість по підприємству (покупцю), робить звірку залишків на початок і кінець періоду та оборотів за період. У разі успішного проходження звірки акт підписується і повертається контрагенту. Подібний механізм діє й у випадку, коли звірку хоче провести постачальник.

Для організації руху документів і забезпечення своєчасного надходження первинних документів до бухгалтерського обліку на підприємстві розробляється графік документообороту. Він встановлює терміни створення або отримання

документів від інших організацій, їх реєстрацію в обліку, обробку та передачу до архіву. Графік може бути представлений у форматі схеми або списку завдань, що включає етапи створення, перевірки та обробки документів, які виконуються різними підрозділами підприємства. У ньому також зазначаються взаємозв'язок підрозділів і строки виконання робіт.

Графік документообігу містить також перелік затверджених документів, передбачає передачу документів до бухгалтерії для проведення облікових робіт та їх подальше зберігання в архіві.

Слід підкреслити, що відповідальність за контроль дотримання графіка документообігу на підприємстві покладена на головного бухгалтера.

Що стосується зберігання первинних документів, то паперові документи, після обробки, передаються до бухгалтерії, де зберігаються в спеціальній кімнаті, а потім передаються в архів. Первинні документи, що зберігаються на електронних носіях, також зберігаються протягом встановленого строку, не меншого за строк зберігання документів на паперових носіях.

Отже, в процесі організації документального оформлення операцій із розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «Орто-Лайф» важливим аспектом є чітке дотримання встановлених процедур для забезпечення прозорості та правильності фінансових операцій. Підприємство ретельно оформлює всі необхідні первинні документи, такі як договори, накладні, податкові накладні, акт звірки та інші, що забезпечують належне підтвердження господарських операцій. Крім того, підприємство встановлює графік документообороту для упорядкування руху документів, який визначає строки їх обробки та зберігання. Усі документи зберігаються як у паперовому, так і в електронному вигляді відповідно до законодавчих вимог, що гарантує належне ведення бухгалтерського обліку та контролю за фінансовими операціями.

2.2. Організація синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками з використанням інформаційних технологій

Основними завданнями обліку розрахунків із вітчизняними покупцями та замовниками на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» є правильне та своєчасне документування господарських операцій, контроль за дотриманням умов розрахунків, визначених у договорах з контрагентами, а також проведення звірок заборгованості з даними покупців і замовників.

Згідно з положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», уся інформація з первинних документів повинна бути систематизована в бухгалтерському обліку шляхом ведення синтетичних і аналітичних рахунків на основі принципу подвійного запису [5].

У бухгалтерському обліку використовуються два види рахунків: синтетичні та аналітичні. Синтетичні рахунки, такі як рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», відображають узагальнені дані щодо дебіторської заборгованості. Аналітичні рахунки, своєю чергою, забезпечують деталізацію інформації за кожним окремим контрагентом.

Аналітичний облік на підприємстві ведеться за допомогою реєстру дебіторів, у якому зазначаються відомості про боржників, документи, що засвідчують виникнення заборгованості, її розмір, а також документи, що підтверджують її погашення. Особливість аналітичного обліку полягає в можливості відстежувати непогашені зобов'язання покупців і замовників, а також виявляти прострочену заборгованість.

Для ведення синтетичного обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Орто-Лайф» використовує рахунок 36, а для обліку розрахунків із вітчизняними покупцями – субрахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями». За дебетом цього субрахунку фіксується вартість наданих товарів, робіт чи послуг, а за кредитом – суми, отримані на касу або поточний рахунок як оплата. Сальдо субрахунку відображає суму непогашеної заборгованості від покупців і замовників.

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається в обліку на момент збільшення активу. Оскільки дебіторська заборгованість є активом, її формування означає збільшення активів, а тому дохід відображається одночасно з дебіторською заборгованістю [37].

Таблиця 2.3 – Відображення в обліку розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» [37]

№	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Опис операції	Сума, грн.
		Дебет	Кредит		
1	Визнання доходу від реалізації продукції, товарів або послуг	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	Визнання доходу при відвантаженні продукції чи наданні послуг.	50,000
2	Погашення заборгованості покупцем через грошові кошти	301 «Готівка в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Погашення боргу покупцем готівкою.	20,000
3	Погашення заборгованості покупцем через банківський переказ	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Погашення боргу покупцем через банківський переказ.	15,000
4	Визнання часткової заборгованості від покупця	301 «Готівка в національній валюті»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Визнання часткового платежу за продукцію/послугу.	10,000
5	Коригування вартості товару/послуги за умовами договору	704 «Вирахування з доходу»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	Коригування наданих знижок чи повернень товарів (якщо це передбачено договором).	5,000
6	Визнання простроченої заборгованості	944 «Сумнівні борги»	38 «Резерв сумнівних боргів»	Створення резерву на покриття сумнівних боргів у разі прострочення оплати.	2,000

Момент надходження оплати за товари, продукцію чи послуги на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» визначається умовами, прописаними в договорі з покупцем. Це може бути як попередня оплата, так і оплата після отримання замовлення.

У процесі обліку розрахунків із вітчизняними покупцями та замовниками на ТОВ «Орто-Лайф» важливе місце займають питання безнадійної дебіторської заборгованості та створення резерву сумнівних боргів. Операції зі списання

заборгованості на рахунок резерву, а також його переоцінка здійснюються відповідно до визначених процедур, що належним чином відображаються в бухгалтерському обліку підприємства [37].

Сумнівна та безнадійна дебіторська заборгованість може виникати протягом звітного року, однак формування резерву для покриття сумнівних боргів здійснюється лише на основі акта інвентаризації, складеного наприкінці року.

Синтетичний облік є підсумковим етапом, на якому узагальнюються дані первинного та аналітичного обліку. Дані синтетичного обліку використовуються для складання фінансової звітності підприємства.

На ТОВ «Орто-Лайф» для автоматизації процесу обліку застосовується програма «BAS Бухгалтерія», в якій відділ бухгалтерії здійснює синтетичний облік, зокрема й облік розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками [37].

У цій програмі доступне створення оборотно-сальдової відомості, яка відображає дані про початкові залишки, обороти за дебетом і кредитом протягом періоду, а також кінцеві залишки по всіх бухгалтерських рахунках. Формувати таку відомість можна за будь-який період — рік, квартал, місяць чи інший заданий інтервал, залежно від потреб користувача.

Після створення загальної оборотно-сальдової відомості є можливість детального аналізу окремого рахунку з формуванням відповідної відомості для нього. Програма дозволяє редагувати документ, додаючи необхідні субконто, такі як найменування контрагента, номер договору чи замовлення тощо. Це забезпечує отримання детальної інформації про розрахунки з кожним покупцем або замовником.

Для відстеження формування суми оборотів дебіторської заборгованості за вибраний період можна створити картку рахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками».

Крім оборотно-сальдової відомості та картки рахунку 361, на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» також доступна функція аналізу рахунку. Цей документ дозволяє переглядати обороти між вибраним рахунком та іншими кореспондуючими рахунками за заданий період. Користувач може налаштувати

деталізацію, наприклад, аналізувати річні обороти з розбивкою по місяцях, субрахунках кореспондуючих рахунків або фільтрувати дані за різними параметрами, такими як контрагент чи стаття витрат.

Заключним етапом бухгалтерського обліку є формування показників фінансової звітності. Розкриття інформації про розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками в фінансових звітах дає змогу розрахувати низку показників, які характеризують фінансовий стан підприємства.

Головним звітним документом, який містить інформацію про розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками на підприємстві, є форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». У розділі «Оборотні активи» дебіторська заборгованість відображається у рядку «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги» (код 1125). У цьому рядку показується чиста реалізаційна вартість заборгованості, яка обчислюється як різниця між загальним обсягом дебіторської заборгованості та сумою створеного резерву сумнівних боргів станом на кінець звітного періоду.

Отже, підприємство застосовує як синтетичний, так і аналітичний облік для ефективного управління розрахунками з контрагентами, забезпечуючи детальний моніторинг заборгованості та контроль за її погашенням. Для автоматизації обліку використовується програма «BAS Бухгалтерія», що дозволяє формувати необхідні звіти для аналізу фінансової ситуації та планування подальших кроків. Застосування сучасних інструментів та процедур, таких як резерв сумнівних боргів та інвентаризація, сприяє прозорості обліку, що, в свою чергу, підвищує довіру до підприємства з боку партнерів та забезпечує належне відображення в фінансовій звітності.

2.3. Шляхи вдосконалення комп'ютеризації процесу обліку розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «ОРТО-ЛАЙФ»

Сучасні технології дозволяють підприємствам відмовитися від використання паперових форм і перейти до онлайн-обліку, що значно спрощує й пришвидшує роботу з документами та розрахунками.

ТОВ «Орто-Лайф» активно впроваджує цифрові технології для покращення процесів обліку та взаємодії з контрагентами. Одним із таких кроків є використання програмних рішень для автоматизації документообігу, таких як «М.Е.Дос», яка дозволяє створювати, редагувати та обробляти первинні документи, зокрема акти виконання робіт, рахунки-фактури, податкові накладні. Ця програма значно прискорює процес обробки документів, адже включає шаблони для документів, автоматичні розрахунки та можливість онлайн-обміну документами з контрагентами.

Щоб ще більше удосконалити процес, підприємству варто розглянути використання цифрових підписів для підтвердження документів, що дозволяє уникнути необхідності роздруковувати паперові документи. Для цього можна використовувати різні програми, такі як Вчасно, КЕП, Підписати Зараз, PandaDoc тощо [36, с. 67-68].

Також важливим кроком є впровадження електронних платіжних систем. Вони значно спрощують процес розрахунків, дозволяючи здійснювати оплату через системи електронних платежів, платіжні шлюзи чи мобільні платіжні додатки. Це не тільки пришвидшує, але й робить процес взаємодії з покупцями та замовниками більш зручним і безпечним.

З метою автоматизації облікових процесів ТОВ «Орто-Лайф» може використовувати програму «BAS Бухгалтерія», яка є однією з найбільш поширених на ринку для ведення бухгалтерії, управлінського та податкового обліку. Однак ця програма має певні обмеження, серед яких необхідність придбання ліцензій на офіційну версію та періодичні оновлення, що потребують додаткових витрат.

З метою вдосконалення облікових процесів у ТОВ «Орто-Лайф» та враховуючи тенденції цифровізації, доцільно акцентувати увагу на ефективному використанні програмного забезпечення «BAS Бухгалтерія», яке вже запроваджене на підприємстві. Це програмне забезпечення належить до сучасних рішень вітчизняної розробки, що відповідає актуальним вимогам ведення бухгалтерського та податкового обліку. «BAS Бухгалтерія» вирізняється покращеним інтерфейсом, регулярними оновленнями відповідно до чинного законодавства та кращою адаптованістю до потреб українських підприємств. Крім того, продукт підтримується розробниками з урахуванням локальних змін, що забезпечує його стабільну роботу в умовах динамічного середовища.

Серед ключових функціональних можливостей програми можна виокремити автоматичне формування первинних документів, облік розрахунків з контрагентами, облік основних засобів та нематеріальних активів, розрахунок зарплати, податковий облік і складання регламентованої звітності. Завдяки широким можливостям інтеграції, «BAS Бухгалтерія» може поєднуватись з іншими системами, наприклад CRM або системами електронного документообігу, що сприяє централізації інформації та покращенню управлінських рішень. Це робить програму не лише інструментом ведення обліку, а й платформою для цифрової трансформації підприємства.

Водночас варто зазначити, що на ринку існують й інші конкурентоспроможні програмні продукти, які також заслуговують на увагу. Такі програми, як Tria, OpenERP, Bookkeeper або Бухгалтерія А5 – це приклади альтернативних облікових систем, які можуть краще відповідати специфіці окремих підприємств. Серед їхніх переваг – більшу гнучкість, простоту в налаштуваннях та адаптації під потреби конкретного бізнесу, а також підтримку українського законодавства і податкових вимог [36, с. 69].

Tria – українська програма для автоматизації бухгалтерії та управлінського обліку, яка має широкий функціонал для малих і середніх підприємств. Вона пропонує простий інтерфейс і підтримує всі основні операції, пов'язані з бухгалтерією, звітністю та аналізом фінансової діяльності. Важливою перевагою є

інтуїтивно зрозуміле налаштування та інтеграція з банківськими системами, що дозволяє значно спростити процес розрахунків з контрагентами.

OpenERP (тепер Odoo) є потужною інтегрованою системою для автоматизації бізнес-процесів, включаючи облік, фінанси, управління проектами, продажами і закупівлями. Це система з відкритим вихідним кодом, що дозволяє її модифікувати та адаптувати до потреб компанії. Вона зручна для підприємств середнього розміру та пропонує широкі можливості для налаштування під специфіку діяльності.

Bookkeeper – українське програмне забезпечення для автоматизації бухгалтерії, яке дозволяє вести облік витрат, доходів, формувати податкову та фінансову звітність. Воно орієнтоване на малий бізнес і забезпечує зручний інтерфейс для швидкого введення даних і зведення фінансових результатів.

Бухгалтерія А5 також є українським продуктом, який підходить для автоматизації обліку на малих і середніх підприємствах. Платформа має зручний інтерфейс і підтримує основні функції бухгалтерії, такі як ведення фінансових операцій, розрахунок податків, звітність, а також дозволяє інтегруватися з іншими системами обліку та банківськими додатками.

З огляду на різноманіття доступних варіантів програмних продуктів, для вибору найбільш підходящої програми для ТОВ «Орто-Лайф» важливо провести детальний аналіз потреб підприємства, враховуючи такі фактори, як кількість співробітників, обсяг облікових операцій, специфіка діяльності та потреби в автоматизації різних бізнес-процесів. Наприклад, якщо підприємство має значний обсяг операцій, пов'язаних з виробництвом і логістикою, доцільно звернути увагу на більш універсальні рішення, такі як OpenERP (Odoo), які мають модулі для управління складами, постачанням та виробничими процесами. Для компаній, що займаються переважно бухгалтерським обліком та звітністю, більш підходящими можуть бути простіші варіанти на кшталт Тріа чи Bookkeeper.

Для підвищення ефективності розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками важливо також проводити оцінку їх платоспроможності. В умовах сучасної економіки це є важливим інструментом управління ризиками та

забезпечення стабільності підприємства. Для цього можна використовувати спеціалізовані програми, які автоматизують процес аналізу платоспроможності клієнтів.

Серед таких програм є кредитні скорингові системи, аналітичні CRM-системи, програми фінансового аналізу, а також технології аналізу соціальних мереж, які дозволяють вивчати публічні профілі клієнтів для виявлення ознак фінансових проблем. Використання цих технологій допомагає зменшити час на обробку інформації і підвищує точність оцінки платоспроможності.

Рекомендується використовувати такі програми, як FICO Score, Salesforce CRM, Dun & Bradstreet Credit Scoring, Experian PowerCurve або Zoho CRM Plus, щоб автоматизувати процес оцінки потенційних клієнтів і покращити якість управлінських рішень (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Оцінка програмних продуктів для автоматизації процесу оцінки платоспроможності потенційних клієнтів [36, с. 72]

Програма	Опис та переваги
FICO Score	Програмне рішення для оцінки кредитного ризику, яке аналізує кредитну історію, доходи та заборгованості клієнтів. Допомагає передбачити фінансові труднощі та ухвалювати рішення про надання кредиту лише фінансово стабільним клієнтам.
Salesforce CRM	Потужна CRM-платформа з аналітичними інструментами для оцінки платоспроможності клієнтів. Аналізує історію покупок, платіжні звички та інші дані для визначення надійних контрагентів.
Dun & Bradstreet Credit Scoring	Система для аналізу кредитної історії та фінансової стабільності клієнтів. Забезпечує глибокий фінансовий аналіз, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення про співпрацю з клієнтами.
Experian PowerCurve	Програмне забезпечення для аналізу кредитної історії та прогнозування платоспроможності клієнтів. Забезпечує швидку оцінку кредитного ризику і допомагає визначити найбільш надійних контрагентів.
Zoho CRM Plus	Інтегрована CRM-платформа, що включає аналітичні інструменти для оцінки ризиків і платоспроможності клієнтів. Дозволяє отримувати детальну інформацію про клієнтів та їх фінансові звички, що покращує взаємодію.

Оцінка платоспроможності потенційних покупців є важливою складовою фінансового планування та управління ризиками на підприємстві. Врахування фінансової спроможності контрагентів допомагає мінімізувати ризики, пов'язані з неплатажами та заборгованістю, що, в свою чергу, забезпечує стабільність

фінансових потоків і знижує ймовірність фінансових втрат. Для цього існує низка програмних продуктів, які допомагають автоматизувати процес оцінки платоспроможності клієнтів.

У табл. 2.5 представлені основні види програмних продуктів, які використовуються для оцінювання платоспроможності потенційних покупців підприємства.

Таблиця 2.5 – Узагальнення програмних продуктів, які використовують для оцінювання платоспроможності потенційних покупців підприємства [36, с. 73]

Вид програмного продукту	Характеристика
Кредитні скорингові системи	Програмне рішення для оцінки кредитного ризику клієнтів. Воно використовує спеціалізовані алгоритми для аналізу кредитної історії, доходів, заборгованості, платіжних звичок. Використовується для мінімізації фінансових ризиків, таких як неплатежі чи прострочення. Може включати інформацію про юридичні та фізичні особи.
Аналітичні CRM-системи	Це програмне забезпечення для управління взаємодією з клієнтами. Аналітичні модулі в CRM-системах дозволяють проводити глибокий аналіз історії покупок, платіжних звичок, поведінки клієнта. На основі цих даних програма формує прогноз щодо платоспроможності клієнта, що є основою для прийняття рішення про укладення угод або надання кредитів.
Програми фінансового аналізу	Ці програми аналізують фінансові показники клієнтів, такі як рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість, ефективність управління активами. Використовуються для глибокого оцінювання платоспроможності та можливості клієнта виконувати фінансові зобов'язання. Вони дозволяють компанії приймати обґрунтовані рішення на основі детального аналізу фінансових звітів.
Аналіз соціальних мереж	Програми для моніторингу публічних профілів та соціальних мереж з метою виявлення ознак фінансових проблем чи боргових зобов'язань клієнтів. Вони аналізують інформацію з відкритих джерел, таких як пости в соцмережах, публікації новин або обговорення, щоб виявити сигнали про фінансові труднощі чи кризові ситуації, що можуть вплинути на платоспроможність клієнта.

Отже, для ТОВ «Орто-Лайф» важливо продовжувати впроваджувати цифрові технології для удосконалення своєї облікової системи, автоматизації розрахунків і оцінки платоспроможності клієнтів, що дозволить підвищити ефективність роботи підприємства та мінімізувати ризики в бізнес-процесах.

ВИСНОВКИ

Під час написання роботи були зроблені наступні висновки.

1. З'ясовано, що розрахунки з покупцями та замовниками є важливим елементом фінансово-господарської діяльності підприємств, що забезпечують ефективне управління грошовими потоками та підтримку платоспроможності. Економічна природа таких розрахунків полягає в обміні товарів, послуг або робіт на грошові кошти, що відображає відносини між постачальниками і споживачами продукції. Існують різні види розрахунків, зокрема, готівкові та безготівкові, що визначаються умовами угод, а також різні форми, такі як передоплата, післяплата чи розстрочка. Залежно від характеру та умов господарської діяльності, розрахунки можуть здійснюватися через банківські перекази, акредитиви, чеки, або за допомогою інтернет-платежів. Важливими є умови кредитування та взаємні фінансові зобов'язання, що забезпечують надійність і стабільність фінансових відносин між сторонами.

2. Підсумовуючи нормативно-правову базу обліку розрахунків з покупцями та замовниками, можна зазначити, що основними документами, які регулюють розрахунки з українськими покупцями та замовниками, є Закон України «Про бухгалтерський облік та звітність в Україні» та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Окрім цього, питання розрахунків охоплюються нормами Цивільного, Податкового та Господарського кодексів України, а також національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що безпосередньо стосуються дебіторської заборгованості.

3. Дослідження організації бухгалтерського обліку на підприємстві ТОВ «Орто-Лайф» виявило, що для автоматизації процесу документування використовується програма «М.Е.Дос», яка дозволяє створювати, редагувати та обробляти первинні документи, а також обмінюватися ними з контрагентами онлайн. Для більш ефективного та швидкого обліку застосовується система «BAS

Бухгалтерія» в якій бухгалтерія веде синтетичний облік, зокрема, розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками.

4. Синтетичний облік є завершальним етапом облікового процесу, на основі якого формується фінансова звітність ТОВ «Орто-Лайф». Розрахунки з покупцями та замовниками обліковуються на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Для підвищення рівня аналітичного обліку рекомендується у робочому плані рахунків передбачити відкриття субрахунків до рахунку 36, які б акумулювали інформацію за такими критеріями: країна реєстрації та ведення діяльності покупців і замовників, а також види товарів, продукції чи послуг, що реалізуються або надаються.

5. Встановлено, що ТОВ «Орто-Лайф» розкриває інформацію про заборгованість за розрахунками з покупцями та замовниками у таких формах фінансової звітності, як Баланс (Звіт про фінансовий стан),

6. Рекомендується підприємству впровадити цифровізацію процесу аналізу фінансового стану потенційних клієнтів та оцінки їх платоспроможності. Це можна досягти за допомогою спеціалізованих програмних продуктів, орієнтованих на клієнта, які здійснюватимуть аналіз кредитної історії, стану заборгованостей, рентабельності тощо. Автоматизація цього процесу дозволить ТОВ «Орто-Лайф» скоротити час, витрачений на його виконання, підвищити ефективність аналізу, а також покращити ефективність продажів і конкурентоспроможність.

Таким чином, система обліку розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві «ТОВ Орто-Лайф» характеризується чітким регулюванням фінансових взаємин через використання сучасних інформаційних технологій, що забезпечує точність та своєчасність операцій. У процесі побудови цієї системи враховано специфіку діяльності компанії, що полягає в наданні медичних послуг та реалізації продукції, що вимагає особливої уваги до кожної транзакції. Важливими аспектами є контроль за дебіторською заборгованістю, дотримання умов оплат та знижок, а також постійне оновлення даних для забезпечення ефективного фінансового менеджменту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2023).
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. №435-IV. Дата оновлення: 28.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2023).
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №435-IV. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2023).
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 03.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) від 01.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2025).

11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18). Дохід: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) від 01.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2025).

12. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7). Фінансові інструменти: розкриття інформації: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) від 01.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2025).

13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32). Фінансові інструменти: подання: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) від 01.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2025).

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка: затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) від 01.01.2012. Дата оновлення: 17.10.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2025).

15. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: затв. постановою Національного банку України від 29.07.2022 №163. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.04.2023).

16. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: затв. постановою Національного банку України від 29.12.2017 №148. Дата оновлення: 08.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата

звернення: 20.04.2023).

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).

18. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.05.1995 р. № 88. Дата оновлення: 09.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).

19. Бутко Н.В., Погрібняк В.В. Організація обліку дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. *Молодий вчений*. 2020. Вип. 12 (88). С. 110-114.

20. Гуцаленко Л.В., Мельник А.О. Облік дебіторської заборгованості: концептуальні основи П(С)БО та МСФЗ. *Ефективна економіка*. 2020. Вип. 9. URL: www.economy.nauka.com.ua (дата звернення: 01.04.2025).

21. Даниш С.Т. Дослідження джерел інформації для аналізу платоспроможності клієнтів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 11. С. 38-42.

22. Закревська О.Ю. Облік і контроль поточної дебіторської заборгованості підприємств торгівлі : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата екон. наук: 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Київ : КНТЕУ, 2018. 21 с.

23. Зінченко О.В., Крутих О.В. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості для потреб облікової системи підприємства. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Вип. 25 С. 819-825.

24. Косташ Т. Розрахунки з покупцями та замовниками: проблемні аспекти організації та методики обліку в умовах сучасних реалій. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 30. С. 59-70.

25. Кручак Л. Облік розрахунків з покупцями і замовниками: напрями реформування та вдосконалення методики. *Інститут бухгалтерського обліку,*

контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнар. зб. наук. пр. 2016. Вип. 4. С. 27-35.

26. Лемішовська О., Ходоровський В. ІТ-технології в розвитку облікової методології. *Economy and Society*. 2022. № 36. С. 16-25.

27. Ленко І.В., Колєсніченко А.С. Поняття дебіторської заборгованості та деякі питання її регулювання. *Review of transport economics and management*. 2021. Вип. 6 (22). С. 91-97.

28. Лобачева І. Ф., Даценко Г. В., Кудирко О. М. Моделювання ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Economy and Society*. 2023. № 7. С. 9-18.

29. Мазуркевич А.О. Облік розрахунків з покупцями та замовниками підприємства з використанням інформаційних технологій: проблеми та шляхи їх вирішення.

30. Мамонтова Н.А., Корнійчук Т.С. Особливості обліку дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами. *Облік, аналіз та аудит*. 2021. Вип. 21 (49). С. 115-119.

31. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. Дата оновлення: 14.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.05.2023).

32. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2025).

33. Сидоренко О.О. Визнання, класифікація та окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості у суб'єктів господарювання. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 449-456.

34. Степаненко О.І., Дубовик М.Ф. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2 (88). С. 116-125.

35. Сусіденко В.Т. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 224 с.

36. Тенюх З., Пелех У. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні:

стан та перспективи розвитку. *Economy and Society*. 2022. № 41. С. 66-75.

37. ТОВ “Орто-лайф”. Про компанію. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/36158539/ (дата звернення: 29.03.2025).

ДОДАТКИ*Додаток А***ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ОРТО-ЛАЙФ»**

**Наказ № 1-ОП
про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику
підприємства**

м. Київ 01.01.2023 року

Відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV, зі змінами, Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 №2164-VIII, Наказу №879 від 02.09.2014 зі змінами «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, з метою дотримання на підприємстві в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної фінансової звітності,

НАКАЗУЮ:

Встановити такі принципи, методи і процедури, що будуть використовуватись підприємством для складання та подання фінансової звітності і формувати облікову політику:

I. Загальні положення

1. Встановити, що ведення бухгалтерського обліку покладається на Директора. Директор несе особисту відповідальність за організацію і ведення обліку підприємства.

2. При відображенні в бухгалтерському обліку господарських операцій та складанні фінансової звітності керуватись:

А. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень», наказами та положеннями Міністерства фінансів України наказами та роз'ясненнями Міністерства доходів та зборів щодо порядку складання та подання фінансової, статистичної та податкової звітності;

Б. Інструкцією по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затвердженим Міністерством фінансів України від 30.11.1999 №291.

3. Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний

Продовження додатку А

рік. Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду. Проміжна фінансова звітність складається щоквартально.

4. При відсутності типових форм первинних документів, затверджених уповноваженими державними органами, а також при їх недостатності для цілей обліку, самостійно розробляти і затверджувати наказом директора форми первинних документів.

5. Встановити наступні кількісні критерії суттєвості:

- для окремих об'єктів обліку активів, зобов'язань и власного капіталу підприємства до 3% вартості всіх активів, зобов'язань і власного капіталу відповідно;
- для окремих видів доходів та видатків – до 2% чистого прибутку (збитку) підприємства;
- для проведення переоцінки чи зменшення корисності об'єктів основних засобів та нематеріальних активів - до 10% справедливої вартості об'єктів основних засобів та нематеріальних активів;
- для визначення подібності активів – до 10 % справедливої вартості об'єктів обміну;
- для статей балансу - до 5% суми підсумку балансу;
- для статей звіту про фінансові результати — до 25% фінансового результату від операційної діяльності;
- для статей звіту про рух грошових коштів — до 5% суми чистого руху грошових коштів від операційної діяльності;
- для статей звіту про зміни у власному капіталі — до 5% розміру власного капіталу підприємства.

6. Зміни в облікову політику вносити на підставі відповідного наказу по підприємству

7. Податковий облік вести відповідно до законодавства України, визначеного Податковим Кодексом України.

II Облік основних засобів та малоцінних необоротних матеріальних активів

8. При визначенні об'єктів, які повинні відноситись до основних засобів, порядку придбання, вибуття, проведення поточних та капітальних ремонтів керуватись вимогами Положення (стандарту) бухгалтерського обліку №7 «Основні засоби», Положення щодо приймання, обліку та вибуття ОЗ, затвердженого Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 року № 561.

9. До складу основних засобів відносити:

- необоротні матеріальні активи, визначені платником податку для використання в господарській діяльності, вартість яких перевищує **20 000,00** гривень (без ПДВ) та поступово зменшується у зв'язку з фізичним та моральним зносом, термін корисного використання яких з дати введення в експлуатацію перевищує 365 днів.

10. При розрахунку амортизації ОЗ застосовувати прямолінійний метод

Продовження додатку А

нарахування. Амортизацію нараховувати щомісяця.

11. Подальші витрати, що відносяться до об'єкта основних засобів, слід поділяти на:

а) витрати звітного періоду, до них відносяться ремонт і технічне обслуговування;

б) витрати, що збільшують балансову вартість об'єкта, до них відносяться модернізація, реконструкція, добудова, дообладнання, заміна вузлів і агрегатів.

12. Для всіх об'єктів основних засобів, що обліковуються на підприємстві, в бухгалтерському обліку встановити, що ліквідаційна вартість таких об'єктів дорівнює нулю.

13. Відповідно до п.138.3.3 ПКУ у разі коли строки корисного використання об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку менше ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та необоротних активів, то для розрахунку амортизації в податковому обліку використовуються строки, встановлені ПКУ.

У разі коли строки корисного використання об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, що встановлені ПКУ, то для розрахунку амортизації використовуються строки корисного використання об'єкта основних засобів, встановлених в бухгалтерському обліку.

14. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, вартість яких нижче 20 000 грн. без ПДВ та обліковувати у складі 11 групи «Малоцінні необоротні матеріальні активи»

15. Амортизація МНМА нараховувати у першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 % його вартості.

16. Окремо визнавати активи як інші необоротні матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року і вартість (без ПДВ) більше 20 000 (двадцять тисяч) грн за одиницю, невраховані в складі основних засобів (далі - ІНМА), а саме бібліотечні фонди), тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату та інші необоротні активи.

17. Строки корисного використання ОЗ, МНМА і ІНМА по кожному об'єкту ОЗ, МНМА і ІНМА встановлювати з використанням наступних критеріїв:

- очікуваного фізичного зносу;
- змін на ринку збуту в частині попиту на обсяг продукції і послуг, які виробляються з використанням даного активу;
- очікуваний морального зносу внаслідок технологічних змін, удосконалень виробництва, юридичних обмежень на використання;
- терміну використання, встановленого виробником, правових та інших обмежень щодо строків використання об'єкта;
- запланованого терміну використання для цілей виробництва;
- очікуваного використання об'єкта, який оцінюється виходячи з потужності або фізичної продуктивності об'єкта;
- використання об'єкта у виробництві, яке залежить від кількості змін

Продовження додатку А

використання, програми ремонту та обслуговування, умов зберігання та обслуговування під час простоїв.

18. ОЗ, МНМА (ІНМА), придбані для подальшого перепродажу і ОЗ, МНМА (ІНМА), які визнані утримуваними для перепродажу, враховувати окремо від інших ОЗ, МНМА (ІНМА) згідно П (С) БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу» з використанням рахунку бухгалтерського обліку 286 «необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу».

19. Витрати на придбання об'єктів ОЗ, МНМА (ІНМА), їх самостійне виготовлення, ремонт і поліпшення, фактичне використання яких за призначенням на дату балансу не здійснюється (не введено в господарський оборот), відображати в складі незавершених капітальних інвестицій в необоротні активи.

III. Облік малоцінних швидкозношуваних предметів (МШП)

20. Запаси, термін корисного використання не більше року, або нормального пераційного циклу відносять до малоцінних швидкозношуваних предметів.

21. Балансова вартість МШП при передачі їх в експлуатацію відносити на витрати звітного періоду.

22. Здійснювати обов'язкове ведення на забалансовому рахунку МЦ «МШП в експлуатації» кількісного обліку МШП в розрізі матеріально-відповідальних осіб до прийняття рішення про їх повну ліквідацію.

23. Забалансовий рахунок МЦ підлягає інвентаризації на загальних умовах.

IV. Облік нематеріальних активів

24. При визначенні об'єктів, які відносяться до нематеріальних активів керуватись положеннями Стандартами бухгалтерського обліку 8

«Нематеріальні активи».

25. Не визнавати об'єктом НМА витрати на дослідження, на підготовку і перепідготовку кадрів, на рекламу і просування продукції на ринку, на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини, на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

26. Срок використання нематеріальних активів визначати по кожному об'єкту окремо в момент зарахування на баланс враховуючи норми ст.145 ПКУ

27. Для нарахування амортизації застосовувати прямолінійний метод. Нарухування амортизації проводити щомісяця.

28. Ліквідаційну вартість для нематеріальних активів з кінцевим (обмеженим) терміном корисного використання прирівняти до нуля.

V. Інвентаризація

29. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності перед складанням річної фінансової звітності і в інших випадках, передбачених законодавством, постійно діючою інвентаризаційною комісією проводити інвентаризацію активів та зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків, затвердженої наказом

Продовження додатку А

МФУ від 02.09.2014 р. № 879 зі змінами і доповненнями.

30. Планові інвентаризації проводити у періоди з кожного місяця.

31. При необхідності, протягом року може проводитись позапланова інвентаризація.

32. Точний час і порядок її проведення, та склад постійно-діючої та робочих інвентаризаційних комісій визначаються керівником підприємства окремим письмовим розпорядженням (наказом) по підприємству.

VI. Облік запасів, товарів

33. При визначенні в бухгалтерському обліку інформації про запаси та товари керуватись Положенням (стандартом) №9 «Запаси».

34. Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх однорідна група.

35. При відпуску запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті оцінку запасів здійснювати за методом ФІФО (по собівартості перших за часом надходжень).

36. Для готової продукції – за методом ФІФО.

37. Транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ), пов'язані з придбанням запасів, відносити на первісну вартість придбаних запасів.

38. Запаси, одержані Товариством безоплатно, придбані шляхом обміну на неподібні, обліковувати за справедливою вартістю.

39. Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухгалтерському обліку, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі.

VII. Облік виробництва та постачання теплової енергії

40. Бухгалтерський облік надходження від виробництва та постачання теплової енергії ведеться відповідно до діючого плану рахунків бухгалтерського обліку у гривнях та фізичних обсягах (1Гкал).

41. Дохід від виробництва та постачання теплової енергії для потреб бюджетних підприємств, комунальної сфери діяльності та по всіх інших категоріях споживачів нараховується відповідно до діючих тарифів, затверджених місцевими органами самоврядування.

42. Облік споживання теплової енергії проводиться за приладами обліку. Показники з лічильника знімаються в присутності уповноважених представників Споживача та Теплопостачальної організації та реєструються Актом зняття показників лічильника (Додаток № 1).

43. При відсутності лічильника або виходу його з ладу – кількість теплової енергії, що відпущена Споживачеві, визначається Теплопостачальною організацією розрахунковим способом відповідно до теплових навантажень та інших діючих нормативних рекомендацій.

VIII. Резерви і забезпечення

44. Забезпечення майбутніх витрат і платежів на оплату відпусток працівникам підприємства не створюється згідно до ст.2 Закону №996.

45. Підприємство не нараховує резерв сумнівних боргів.

46. Стосовно забезпечень різних видів прийняти наступні рішення:

Продовження додатку А

- підприємство не створює забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань;
- підприємство не створює забезпечення на реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності;
- підприємство не створює забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів.

ІХ. Касові операції

47. Облік касових операцій вести Відповідно до Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 зв змінами. Ліміт каси встановлюється наказом по підприємству.

Х. Облік дебіторської заборгованості.

48. Дебіторську заборгованість в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відображати відповідно до П (С) БО 10 «Дебіторська заборгованість». Вести взаєморозрахунки з дебіторами в програмному продукті в розрізі договорів з налаштуванням облікової політики в програмі для таких операцій в умовах здійснення операцій в момент проведення документа.

49. Поточною дебіторською заборгованістю визнавати суму дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

50. Довгостроковою дебіторською заборгованістю визнавати суму дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців з дати балансу.

51. Довгострокову дебіторську заборгованість, до погашення якої залишається не більше 12 місяців з дати балансу, відображати на дату балансу в складі поточної дебіторської заборгованості.

52. Дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги на дату балансу відображати за її фактичною сумою.

53. Дебіторську заборгованість, яка відповідає хоча б одній із ознак безнадійності, передбачених пп.14.1.11 ПКУ списувати з балансу на інші операційні витрати.

ХІ. Облік доходів і витрат.

54. Дохід від реалізації товарів визначається і відображається в обліку на підставі укладених договорів купівлі-продажу, товарно-транспортних накладних, рахунків-фактур та інших первинних документів, що підтверджують факт передачі товару покупцю.

55. Доходи визнавати, нараховувати та відображати в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відповідно до П (С) БО 15 «Дохід».

56. Оцінку ступеня завершеності операції купівлі-продажу здійснювати шляхом аналізу укладених договорів, накладних відвантаження та актів приймання-передачі товару; доходи відображати у звітному періоді, в якому підтверджено факт відвантаження та приймання товару.

57. Витрати визнаються витратами звітного періоду одночасно з

Продовження додатку А

визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які не мають безпосереднього зв'язку і які неможливо прямо пов'язати з певним доходом звітного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони виникли.

58. Склад витрат за елементами в бухгалтерському обліку враховувати у відповідності з вимогами П(С)БО 16 „Витрати” із застосуванням субрахунків класу 9 „Витрати діяльності”.

59. Аналітичний облік за рахунками запасів і реалізації вести за напрямками торгівлі, регіонами та номенклатурними групами.

60. Витрати на збут та адміністративні витрати розподіляти пропорційно обсягам продажу, що забезпечує достовірне відображення операційної діяльності підприємства.

61. Відповідно до п. 11 П(С)БО 16 «Витрати» до складу виробничої собівартості продукції відносити прямі матеріальні витрати (Дт 23 Кт 201), змінні та постійні розподілені загальновиробничі витрати (Дт 23 Кт 91).

62. До складу собівартості реалізованих товарів включати всі витрати, пов'язані з їх придбанням, зокрема витрати на транспортування, митне оформлення та інші супутні витрати.

63. У період, коли обсяг продажу значно скорочується через форс-мажорні обставини, постійні витрати, що не можуть бути розподілені на одиницю реалізованого товару, відображаються у повному обсязі як витрати звітного періоду.

64. Витрати, безпосередньо відносяться до придбання товарів для подальшої реалізації включати до собівартості реалізованої продукції в періоді їх виникнення. (Дт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» Кт 91).

65. Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) -адміністративні витрати-Дт 92, витрати на збут-Дт 93, інші операційні витрати-Дт 94 визнавати витратами у тому періоді, у якому вони понесені

66. До складу витрат майбутніх періодів включати підписку періодичних видань, витрати на програмне забезпечення інші витрати, що відносяться до наступного облікового періоду.

67. Витрати з оплати праці визнавати в тому звітному періоді, в якому вони були понесені. Нарахування інших видів заохочувальних та компенсаційних виплат, крім заробітної плати, здійснювати у відповідності з наказом по підприємству.

68. Фінансові витрати визнавати витратами того звітного періоду, в якому вони були нараховані (п.4 П(С)БО 31 «Фінансові витрати»).

ХІІ. Облік зобов'язань.

69. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

Закінчення додатку А

70. Відповідно до п.6 П(С)БО 11 „Зобов’язання” розподілити зобов’язання на:

- довгострокові зобов’язання - довгострокові кредити банків; інші довгострокові фінансові зобов’язання; відстрочені податкові зобов’язання. В складі довгострокових зобов’язань враховувати зобов’язання за кредитними угодами, які діють більше 1 року.

- короткострокові зобов’язання – короткострокові кредити банків; поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна заборгованість з авансів одержаних; за розрахунками з бюджетом, позабюджетними та соціальними фондами; за розрахунками з оплати праці; за внутрішніми розрахунками.

71. Короткострокову поворотну фінансову допомогу на період, що не перевищує 12 місяців обліковувати на субрахунках 3771 «Розрахунки з іншими дебіторами» та 6851 «Розрахунки з іншими кредиторами».

72. Короткострокові займи, фінансові допомоги видані, що видані на строк до 12 місяців з можливістю наступної пролонгації, вважаються короткостроковими.

73. Зобов’язання за розрахунками з засновниками (учасниками) здійснювати у відповідності з умовами установчого договору та протоколу загальних зборів про розподіл прибутку. Аналітичний облік таких зобов’язань вести за кожним засновником (учасником) та за видами виплат (дивіденди, частки внеску в статутний капітал майна, прибутку) при виході засновника (учасника) із складу засновників (учасників).

XIII. Заключні положення.

74. Положення облікової політики вважати обов'язковими для виконання всіма службами і працівниками підприємства. Викладені в ній принципи, методи і процедури прийняти за основу для складання та подання фінансової звітності.

75. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОРТО-ЛАЙФ"	Дата(рік,місяць,число)	за ЄДРПОУ	Коди
Територія	Україна		за КАТОТТГ	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	39699294
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням		за КВЕД	U480000000001078669
Середня кількість працівників, осіб	16			240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			46.69
Адреса, телефон	03057, м.Київ, вул. Олександра Довженка, дом № 3			3641186

I.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив		Код	На початок	На кінець
		рядка	звітного року	звітного періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи		1000	-	-
Первісна вартість		1001	-	-
Накопичена амортизація		1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції		1005	3,3	15,4
Основні засоби :		1010	1 367,3	1 211,8
первісна вартість		1011	2 588,1	2 761,5
знос		1012	(1 220,8)	(1 549,7)
Довгострокові біологічні активи		1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції		1030	-	-
Інші необоротні активи		1090	-	-
Усього за розділом I		1095	1 370,6	1 227,2
II. Оборотні активи				
Запаси :		1100	48 464,8	50 488,8
у тому числі готова продукція		1103	48 427,3	50 342,4
Поточні біологічні активи		1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1125	550,3	525,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		1135	331,4	529,5
у тому числі з податку на прибуток		1136	-	2,5
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	3 585,4	3 698,0
Поточні фінансові інвестиції		1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти		1165	1 975,9	1 499,4
Витрати майбутніх періодів		1170	-	33,5
Інші оборотні активи		1190	2 688,8	3 032,9
Усього за розділом II		1195	57 596,6	59 807,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200	-	-
Баланс		1300	58 967,2	61 034,7

Закінчення додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 000,0	1 000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13 510,5	15 205,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	14 510,5	16 205,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	37,6	67,1
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	20 954,2	18 764,6
розрахунками з бюджетом	1620	295,0	0,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	295,0	-
розрахунками зі страхування	1625	27,9	33,6
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	23 142,0	25 963,4
Усього за розділом III	1695	44 419,1	44 762,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	58 967,2	61 034,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	39 637,9	49 110,2	
Інші операційні доходи	2120	3 565,2	4 632,3	
Інші доходи	2240	46,8	64,9	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	43 249,9	53 807,4	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(34 782,0)	(41 672,9)	
Інші операційні витрати	2180	(6 316,1)	(6 585,7)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(41 098,1)	(48 258,6)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 151,8	5 548,8	
Податок на прибуток	2300	(441,0)	(410,3)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 710,8	5 138,5	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП КРАВЧЕНКО
ІРИНА
МИКОЛАЇВНА

КРАВЧЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Територія	Організаційно-правова форма господарювання	Вид економічної діяльності	Середня кількість працівників, осіб	Одиниця виміру:	Адреса, телефон	Дата(рік,місяць,число)	за ЄДРПОУ	за КАТОТТГ 1	за КОПФГ	за КВЕД	Коди		
												2024	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОРТО-ЛАЙФ"	Україна	Товариство з обмеженою відповідальністю	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	15	тис. грн. з одним десятковим знаком	вулиця АНТОНА ЦЕДІКА, буд. 12, м. КИЇВ, 03057, Україна						39699294	UA80000000001078669	
												240		
												46.69		
														3641186

І.Баланс на 31 грудня 2023 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	15,4	7,5	
Основні засоби :	1010	1 211,8	4 650,7	
первісна вартість	1011	2 761,5	5 888,7	
знос	1012	(1 549,7)	(1 238,0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	1 227,2	4 658,2	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	50 495,5	63 753,8	
у тому числі готова продукція	1103	50 349,1	63 575,5	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	412,4	2 642,9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	575,8	1 682,1	
у тому числі з податку на прибуток	1136	56,1	99,6	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 697,6	8 153,1	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 499,4	640,9	
Витрати майбутніх періодів	1170	33,5	73,1	
Інші оборотні активи	1190	3 043,7	3 350,3	
Усього за розділом II	1195	59 757,9	80 296,2	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	60 985,1	84 954,4	

Закінчення додатку В

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 000,0	1 500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15 265,6	15 160,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	16 265,6	16 660,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	67,1	46,7
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	18 762,2	37 687,3
розрахунками з бюджетом	1620	0,8	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	26,2	22,6
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	25 863,2	30 537,6
Усього за розділом III	1695	44 652,4	68 247,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	60 985,1	84 954,4

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2023 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	53 613,5	39 637,9	
Інші операційні доходи	2120	7 311,1	3 565,2	
Інші доходи	2240	39,8	46,8	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	60 964,4	43 249,9	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(44 992,5)	(34 782,0)	
Інші операційні витрати	2180	(11 451,1)	(6 316,1)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(56 443,6)	(41 098,1)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	4 520,8	2 151,8	
Податок на прибуток	2300	(813,7)	(441,0)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	3 707,1	1 710,8	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП КРАВЧЕНКО
ІРИНА
МИКОЛАЇВНА

КРАВЧЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство		Дата(рік,місяць,число)		Коди	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОРТО-ЛАЙФ"		за ЄДРПОУ		2025	01
Територія		за КАТОТТГ		39699294	
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ		UA80000000001078669	
Вид економічної діяльності		за КВЕД		240	
Середня кількість працівників, осіб				46.69	
Одиниця виміру:					
Адреса, телефон				3641186	

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року		На кінець звітного періоду
1	2	3		4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-		-
Первісна вартість	1001	-		-
Накопичена амортизація	1002	(-)		(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7,5		3,3
Основні засоби :	1010	4 650,7		5 427,2
первісна вартість	1011	5 888,7		7 948,4
знос	1012	(1 238,0)		(2 521,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-		-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-		-
Інші необоротні активи	1090	-		-
Усього за розділом I	1095	4 658,2		5 430,5
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	65 437,3		78 535,1
у тому числі готова продукція	1103	65 434,3		78 532,1
Поточні біологічні активи	1110	-		-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 548,2		10 582,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 580,5		116,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-		-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 911,8		6 407,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-		-
Гроші та їх еквіваленти	1165	640,9		7 960,5
Витрати майбутніх періодів	1170	73,2		3,8
Інші оборотні активи	1190	3 330,7		5 255,3
Усього за розділом II	1195	80 522,6		108 861,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	85 180,8		114 291,6

Закінчення додатку Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 500,0	1 500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	19 005,2	24 790,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	20 505,2	26 290,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	33 453,3	17 373,9
розрахунками з бюджетом	1620	721,3	776,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	721,3	776,2
розрахунками зі страхування	1625	22,6	22,0
розрахунками з оплати праці	1630	-	1,4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	30 431,7	69 705,9
Усього за розділом III	1695	64 628,9	87 879,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	85 180,8	114 291,6

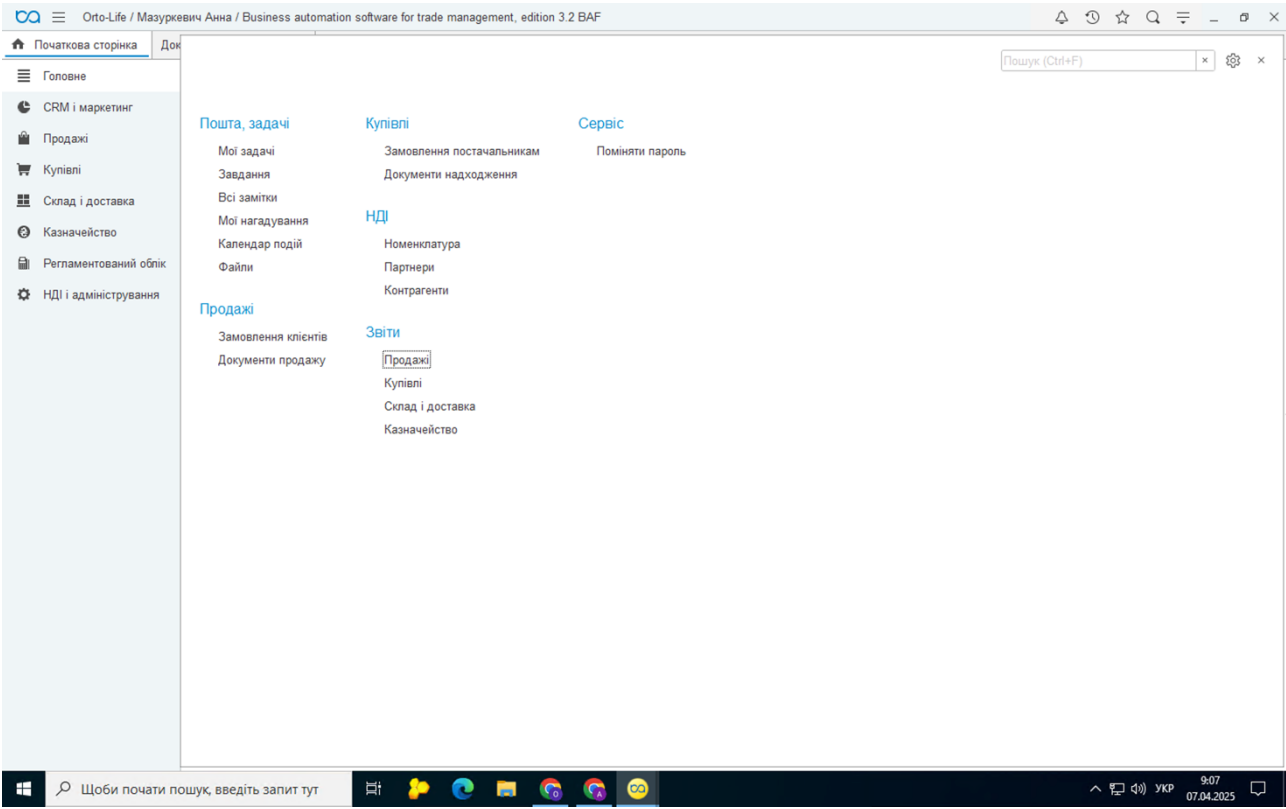
2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	87 566,4	53 613,5	
Інші операційні доходи	2120	416,1	5 505,3	
Інші доходи	2240	29,0	39,9	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	88 011,5	59 158,7	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(66 630,6)	(43 091,5)	
Інші операційні витрати	2180	(14 325,9)	(11 506,7)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(80 956,5)	(54 598,2)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7 055,0	4 560,5	
Податок на прибуток	2300	(1 269,9)	(820,9)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	5 785,1	3 739,6	

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП КРАВЧЕНКО
ІРИНА
МИКОЛАЇВНА
КРАВЧЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА
(ініціали, прізвище)
Потьомка Тетяна Миколаївна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Мой документи - Вчасно | edo

edo.vchasno.ua/app/documents?folder_id=6008

Вчасно ЕДО

Введіть ЄДРПОУ, назву, email компанії

Пошук

Оплатити тариф

39699294
ТОВ "ОРТО-ЛАЙФ"

Finish update

Завантажити документ

Створити документ

Зовнішні документи

Вхідні документи

Вихідні документи

Внутрішні документи

Архів

Чернетки

Шаблони

Контакти контрагентів

Налаштування компанії

Тарифи

Корисне

Перетягніть файли сюди або натисніть [завантажити](#)
Максимальний розмір файлу 15 МБ

Фільтри

За датою отримання

Очікують на мій підпис

Очікують на моє погодження

Архів

Переміщуйте опрацьовані документи в Архів

Всього документів 427

Недоступно до перегляду 377

Купити архів

Дата	Документ	Номер	Статус	Компанія
08.04.25	Рахунок Орто-лайф		Підписаний всіма	
03.04.25	РеализацияТоваровУслуг	КНТ0000...	Підписаний всіма	
03.04.25	Акт 83		Підписаний всіма	
02.04.25	Акт_Ортолайф_		Підписаний всіма	
01.04.25	Акт_березень_Орто-Лайф_доп		Підписаний всіма	
31.03.25	Акт_березень_Орто-Лайф_абонка		Підписаний всіма	
25.03.25	Видаткова накладна		Підписаний всіма	
25.03.25	Видаткова накладна		Підписаний всіма	

Щоби почати пошук, введіть запит тут

11:22
10.04.2025

Додаток И

Увага! Оплата цього рахунку означає погодження з умовами поставки товарів. Повідомлення про оплату є обов'язковим, в іншому випадку не гарантується наявність товарів на складі. Товар відпускається за фактом надходження коштів на п/р Постачальника, самовивозом, за наявності довіреності та паспорта.

Зразок заповнення платіжного доручення	
Одержувач	[Redacted]
Код	[Redacted]
Банк одержувача	[Redacted]
Код банку	КРЕДИТ рах. N [Redacted]
	[Redacted]

Рахунок на оплату № [Redacted] від 08 квітня 2025 р.

Постачальник: [Redacted]
 п/р [Redacted] у банку [Redacted]
 УКРАЇНА [Redacted], м. [Redacted], вул. [Redacted], буд. [Redacted]
 код за ДРФО [Redacted], ІПН 2 [Redacted]

Покупець: ТОВ "Орто-лайф"

Договір: [Redacted]

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна	Сума
1.	Послуга [Redacted]	[Redacted]	послуга	[Redacted]	[Redacted]
				Всього:	[Redacted]

Всього найменувань 1, на суму [Redacted] грн.

Дев'ять тисяч гривень 00 копійок

Виписав(ла): _____

Додаток К

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «Орто-Лайф»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОРТО-ЛАЙФ»

АКТ надання послуг

31 березня 2025 р.

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОРТО-ЛАЙФ», з одного боку, і представник Виконавця ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «Орто-Лайф» Директор, з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір:

Рахунок на оплату покупцю № від 21
лютого 2025 р.

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Найменування робіт, послуг	Кіл-ть	Од.	Ціна з ПДВ	Сума з ПДВ	% ПДВ	Сума ПДВ	Сума з ПДВ
1	Абонентська плата за Березень 2025 р.	1	послуга			20%		

Разом:

У тому числі ПДВ:

Загальна вартість робіт (послуг) без ПДВ склала , ПДВ ,
гривень копійок, загальна вартість робіт (послуг) з ПДВ .
Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Місце складання: Київ

Від Виконавця*

Від Замовника

Директор

* Відповідальний за здійснення господарської операції і
правильність її оформлення

31.03.2025

31.03.2025

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОРТО-ЛАЙФ»,
код за ЄДРПОУ 39699294,
ІПН 396992926590, № свід. 1626594509,
03057, м. Київ, вул. О. Довженка, 3

Міністерство освіти і науки України
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Факультет обліку та податкового менеджменту

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів
IX Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої
65-й річниці Факультету обліку та податкового
менеджменту

24 квітня 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ
ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ, ПРИСВЯЧЕНОЇ
65-Й РІЧНИЦІ ФАКУЛЬТЕТУ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

24 квітня 2024 року

Розділ 8. Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті стратегії Україна-2030Е..... 178

<i>Басін А.О.</i>	Вплив хмарних інформаційних систем на якість бухгалтерського обліку та ефективність прийняття рішень підприємств ІТ індустрії в умовах цифрової трансформації	178
<i>Василенко Р.Р.</i>	Облік розрахунків з покупцями і замовниками з використанням інформаційних технологій	181
<i>Воловик Д.М.</i>	Переваги та недоліки використання комп'ютерної обробки даних в обліку власного капіталу підприємства	183
<i>Гуржій К.О.</i>	Роль штучного інтелекту як помічника бухгалтера	185
<i>Гуріна Є.О.</i>	Облік доходів і витрат основної діяльності з використанням інформаційних технологій	188
<i>Зубенко В. С.</i>	Електронний документообіг закладів вищої освіти як інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту	190
<i>Кузьмінська К. Ю.</i>	Застосування штучного інтелекту в електронному документообігу в обліку	192
<i>Курачик В.Ю.</i>	Цифрові двійники як інструмент реалізації ключових пріоритетів стратегії Україна-2030Е	194
<i>Мазуркевич А.О.</i>	Сучасні інформаційні технології в оподаткуванні: роль штучного інтелекту, хмарних технологій та блокчейну	196
<i>Мікуліна В.М.</i>	Ризики та перспективи цифрового обліку	198
<i>Прокопець О.П.</i>	Особливості обліку дебіторської заборгованості підприємства із використанням комп'ютерної обробки даних	201
<i>Робакідзе Н.Д.</i>	М.Е.DOC як один із видів спеціалізованих комп'ютерних програм для автоматизації документообігу на підприємстві	203
<i>Саттаров А. І.</i>	Штучний інтелект у розвитку інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту: перспективи України-2030Е	205
<i>Сморгунов І. О.</i>	Облік власного капіталу підприємства в умовах застосування комп'ютерних технологій: проблеми та шляхи їх вирішення	207
<i>Тарасюк І.О.</i>	Особливості обліку виробничих запасів підприємства із використанням комп'ютерної обробки даних	209
<i>Трохименко А.В.</i>	Перспективи використання блокчейн-технологій в бухгалтерському обліку: переваги, виклики та можливості	212
<i>Тяпко О. В.</i>	Переваги та недоліки використання комп'ютерної обробки даних в обліку фінансових результатів діяльності підприємства	214
<i>Феденко Д.О.</i>	Візуальні конфігуратори як системи підтримки прийняття рішень (СППР) в бухгалтерському обліку	216

2. *Digital Twin: Origin to Future*, Material Research Institute, URL: <https://www.mdpi.com/2571-5577/4/2/36>

3. *Digital Twin models in industrial operations: State-of-the-art and future research directions*, Tsega Y. Melesse, Valentina Di Pasquale, Stefano Riemma, October 2020, URL: <https://ietresearch.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1049/cim2.12010>

4. *Digital twin in energy industry: Proposed robust digital twin for power plant and other complex capital-intensive large engineering systems*, URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352484722005522>

5. *City Digital Twin Potentials: A Review and Research Agenda*, Department of Architectural Engineering, University of Seoul, Seoul 02504, Korea, URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/6/3386>

УДК 657

Мазуркевич А.О.,

*студентка ф-ту ОПМ, 3 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І. — к.е.н.,
доцент кафедри аудиту*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОПОДАТКУВАННІ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ, ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА БЛОКЧЕЙНУ

Багато експертів помилково вважають, що бухгалтерський облік є жорстким і недостатньо гнучким, щоб впоратись зі змінами. Тим не менш, інновації все більше проникають у сферу обліку. Завдяки впровадженню штучного інтелекту в цю діяльність відкриваються нові можливості для досліджень, які обіцяють підвищити точність, швидкість та ефективність праці.

Бухгалтерський облік пройшов довгий шлях, від ручного ведення записів до автоматизації на основі штучного інтелекту. Давні дні, коли бухгалтерів супроводжувала висока трудомісткість, значна кількість паперової роботи та постійний ризик людських помилок, вже минули завдяки впровадженню штучного інтелекту. Наявність доступу до даних має вирішальне значення для прогнозування фінансових результатів, і штучний інтелект відмінно справляється з аналізом величезних масивів даних, забезпечуючи в режимі реального часу розуміння фінансового стану підприємства. Потужні алгоритми штучного інтелекту можуть миттєво аналізувати масивні набори даних, виявляючи закономірності та аномалії, які можуть свідчити про шахрайства чи інші фінансові порушення, які можуть залишитися не поміченими людьми. Інструменти на основі штучного інтелекту також відіграють значну роль у трансформації системи податків та забезпеченні відповідності податкового законодавства. Вони сприяють в дотриманні нормативних вимог та стандартів, що регулюють податкову сферу.

Бухгалтерське програмне забезпечення може покращити якість життя, оскільки фінансові завдання автоматизовані, а керування даними можуть бути менш складними за допомогою штучного інтелекту. Оскільки штучний інтелект продовжує розвиватися та все більше інтегрується в бухгалтерську практику, професія стає більш динамічною. Це залучає нове покоління технічно підкованих бухгалтерів і змінює спосіб управління фінансами. Однак важливо зазначити, що штучний інтелект не є заміною людського досвіду та оцінки. Професіонали з бухгалтерського обліку завжди будуть необхідними для надання цінної інформації та аналізу [1].

Використання хмарних технологій у поєднанні з штучним інтелектом може покращити автоматизацію та ефективність бухгалтерських операцій, що є важливим аспектом сучасного бухгалтерського обліку. Хмарна бухгалтерія — це процес зберігання та доступу до фінансових даних за допомогою Інтернету. Дані надсилаються в «хмару», обробляються, а потім повертаються користувачеві. Замість традиційного бухгалтерського програмного забезпечення, встановленого на комп'ютері, доступ до хмарного бухгалтерського забезпечення здійснюється через веб-браузер. Це означає, що користувачі можуть отримати доступ до своєї фінансової інформації з будь-якої точки світу, якщо у них є підключення до Інтернету. Програмне забезпечення в хмарі автоматично оновлює фінансову інформацію, забезпечуючи точні баланси на рахунку та зменшуючи помилки, що виникають при ручному введенні. Однією з переваг переходу від фізичного програмного забезпечення на хмарні облікові рішення є значна економія коштів. Завдяки моделям на основі передплати можна позбутися необхідності купівлі дорогого обладнання, та немає потреби з плануванням несподіваних витрат, що пов'язані з локальним зберіганням даних. Ще одна перевага хмарних технологій полягає в тому, що це більш безпечний спосіб ведення обліку, адже всі фінансові дані зберігаються на віддалених серверах. Крім того, таке програмне забезпечення часто містить вбудовані функції безпеки, наприклад, шифрування чи багатофакторну автентифікацію. Також клієнти можуть співпрацювати зі своїми бухгалтерами над фінансовими звітами та іншими документами, що заощаджує час та підвищує якість бухгалтерського обліку [2].

Оскільки підприємства продовжують поглиблювати цифрову трансформацію, виникла ще одна революційна технологія, яка змінює підходи до бухгалтерського обліку — блокчейн.

Блокчейн являє собою структуровану базу даних, «ланцюжок блоків», де кожен блок пов'язаний з попереднім, що дуже ускладнює зміну чи маніпулювання даними, адже кожна фінансова операція записана в блокчейні створює прозорий слід даних, що можна перевірити. Завдяки тому, що всі зацікавлені сторони мають одночасно доступ до однієї інформації в режимі реального часу це може значно підвищити довіру між сторонами, тим самим зменшивши потребу в посередниках і покращивши точність фінансової звітності. За допомогою цієї технології спрощується аудит, роблячи його ефективнішим. Децентралізований характер блокчейну дозволяє аудиторам отримувати доступ до запису транзакцій, що захищені від фальсифікації,

усуваючи необхідність в ручній перевірці. Крім того, ця технологія дозволяє використання смарт-контрактів – самовиконуваних контрактів із попередньо визначеними правилами. Ці розумні контракти автоматизують різні бухгалтерські завдання, такі як фінансові звірки чи розрахунки за платежами, що усувають ручне втручання та, як наслідок, зменшують людські помилки та підвищують ефективність роботи. Блокчейн має потенціал для вдосконалення професії бухгалтера, зменшивши витрати на ведення чи звірку бухгалтерських книг, одночасно забезпечуючи однозначну впевненість щодо історії активів. Завдяки цій технології бухгалтери можуть досягти більш чіткого розуміння щодо наявних ресурсів і зобов'язань їхніх організацій, а також допомогти зосередитись на плануванні та оцінці, а не введення записів [3].

Підсумовуючи, можна сказати, що інтеграція сучасних інформаційних технологій — штучного інтелекту, хмарних технологій, блокчейну — започаткувала нову епоху в обліку, що характеризується покращеною ефективністю, точністю та прозорістю. Впровадження цих технологій не тільки полегшує роботу фахівців, але й сприяє підвищенню якості облікової інформації. Сучасні засоби обробки інформації відкривають нові можливості для оптимізації бізнес-процесів, забезпечуючи швидке реагування на зміни в середовищі та створює конкурентні переваги для підприємств.

Список використаних джерел

1. Лемішовська, О., Лінинська, В. Бухгалтерський облік в умовах впровадження інформаційних технологій і систем. Економіка та суспільство, (44). 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-23>
2. Михайловина С. О., Матрос О. М., Поліщук О. М. «Хмарні» технології як важливий аспект розвитку системи бухгалтерського обліку і оподаткування. Ефективна економіка. 2021. № 8. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.8.86
3. Яроцук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 28-44. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.028>

УДК 657

Мікуліна В.М.,

*студентка ф-ту ОПМ, 3 курсу, спец. «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Матієнко-Зубенко І. І. — к.е.н.,
доцент кафедри аудиту*

РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОГО ОБЛІКУ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій та їх зростаюча роль у всіх сферах життя спричинили перехід до інформаційного суспільства, яке стало визначальним фактором глобального соціально-економічного розвитку.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів X Всеукраїнської
науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

25 квітня 2025 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ:
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів

**Х ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

25 квітня 2025 року

РОЗДІЛ 8. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНА-2030Е

<i>Андрієнко М.О.</i>	Переваги та недоліки електронного адміністрування ПДВ	317
<i>Арефіна В.О.</i>	Особливості обліку власного капіталу підприємства з використанням інноваційних технологій	319
<i>Басін А.О.</i>	Роль інформаційних систем в управлінні ризиками ІТ-підприємств в умовах цифрової економіки	321
<i>Булкот М.М.</i>	Переваги та недоліки обліку власного капіталу в умовах застосування комп'ютерних технологій	324
<i>Діхтяренко Я.О.</i>	Автоматизація облікових процесів за допомогою штучного інтелекту	326
<i>Золотова А.О.</i>	Вплив сучасних технологій на облік та аналіз у малих підприємствах	328
<i>Компанієць М.А.</i>	Аналіз дебіторської заборгованості за допомогою Big Data: можливості прогнозування прострочень оплати	330
<i>Кубрак Є.О.</i>	Проблеми впровадження систем електронного документообігу на підприємствах України	332
<i>Кузьмінська К.Ю.</i>	Особливості обліку витрат діяльності підприємства в умовах застосування комп'ютерних технологій: виклики сучасності	334
<i>Курачик В.Ю.</i>	Особливості обліку оплати праці підприємства з використанням інформаційних технологій обробки даних	336
<i>Леонова Б.І.</i>	Електронний документообіг як ключовий елемент цифрової трансформації бізнесу: сучасні системи та шляхи до ефективності	338
<i>Лисак Л.М.</i>	Цифрова трансформація обліку основних засобів: виклики та перспективи	340
<i>Лісовська Є.О.</i>	Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті стратегії Україна-2030Е	342
<i>Лукова А.В.</i>	Хмарні обчислення як драйвер цифрової трансформації економічних процесів	344
<i>Лютій В.В.</i>	Переваги та недоліки обліку заробітної плати в умовах застосування інформаційних технологій підприємства	346
<i>Мазуркевич А.О.</i>	Облік розрахунків з покупцями та замовниками підприємства з використанням інформаційних технологій: проблеми та шляхи їх вирішення	348
<i>Мартиненко Є.І.</i>	Сучасний розвиток інтегрованих інформаційних систем у обліку	350
<i>Мікуліна В.М.</i>	Автоматизація обліку грошових коштів на поточних рахунках в банку: проблеми, ризики та цифрові перспективи	352
<i>Моцьо В.А.</i>	Цифрова трансформація фінансового обліку: нові підходи до контролю та аналізу	354
<i>Нехорошева Д.О.</i>	Застосування цифрових технологій в обліку і аудиті	356
<i>Сафронов А.М.</i>	Цифрові формати фінансової інформації як основа аналізу та аудиту господарської діяльності підприємств	358
<i>Семенюк О.Д.</i>	Роль автоматизованих інформаційних систем у підвищенні прозорості та підзвітності державного сектора	361

УДК 657.33:004:658.1

Мазуркевич А.О.,

*студентка ф-ту ОПМ, 4 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник – Булкот Г.В. к. е. н.,
доцент кафедри аудиту*

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У сучасних умовах цифрової трансформації компанії змушені активно впроваджувати ІТ-технології в бухгалтерський облік, особливо в процесі управління розрахунками з покупцями та клієнтами. Використання традиційних методів, заснованих на ручних транзакціях, часто призводить до неточностей, затримок платежів і ускладнює фінансовий менеджмент. Автоматизація цих процесів не тільки знижує ризик помилок, але й забезпечує своєчасний аналіз адресатів, підвищує прозорість діяльності та сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень. Водночас інтеграція ІТ-рішень із системами розрахунків за платежами пов'язана з низкою проблем, що потребують комплексного підходу до їх вирішення.

Ручна звірка рахунків, рукописні коригування та фізична обробка документів на папері можуть неправильно класифікації дебіторської заборгованості, неточного зіставлення платежів та спотворення фінансових звітів. Наявність різних додатків для виставлення рахунків створює неузгоджені дані та ускладнює відстеження статусу платежу, що затримує своєчасне надання точної звітності. Компанії з глобальним охопленням і різноманітними каналами збуту часто стикаються з проблемами в управлінні коливаннями обмінних курсів і консолідації фінансових даних як з цифрових платформ. Без автоматизованого контролю ручні процеси сприятливі до шахрайства, незаконного привласнення коштів і невідповідності нормативним стандартам.

Впровадження передових ІТ-систем може трансформувати облік шляхом підвищення ефективності, точності та прозорості. Системи планування ресурсів підприємства (ERP), такі як SAP і Microsoft Dynamics, об'єднують усі підсистеми бухгалтерського обліку, що гарантує безперебійну синхронізацію даних між різними відділами, зменшує ручні помилки і підвищує надійність фінансових даних. Хмарні рішення надають швидкий доступ до фінансових даних у режимі реального часу та полегшують інтеграцію між різними частинами роботи, що дозволяє швидше виявляти помилки і комплексне відстеження. Цифрові рахунки-фактури та платіжні системи оцифровують транзакції, тим самим зменшуючи кількість помилок на папері і встановлюючи безпечні аудиторські сліди. Інструменти штучного інтелекту виявляють проблеми з платіжними транзакціями, які можуть свідчити про помилки чи шахрайство, прогнозувати грошові потоки та вдосконалювати процес звірки за допомогою машинного навчання. Блокчейн забезпечує незмінний запис транзакцій, тим самим

допомагає підвищити прозорість, усунути розбіжності та підвищити довіру між партнерами.

Хоча переваги інтеграції ІТ в обліку розрахунків значні, компанії все ще стикаються з бар'єрами впровадження. Нові ІТ-рішення повинні легко інтегруватися з існуючими застарілими системами. Різні формати даних, несумісні архітектури програмного забезпечення та застарілі технології можуть перешкоджати взаємодії. Щоб автоматизація працювала ефективно, дані мають бути точними, повними та стандартизованими. Перехід від ручних процесів до автоматизованих систем вимагає значного управління змінами. Співробітники потребують навчання, щоб адаптуватися до нових технологій. У той же час, хоч ІТ-системи покращують контроль, вони створюють нові ризики для кібербезпеки.

Щоб максимізувати потенціал інформаційних технологій в обліку розрахунків, підприємства повинні застосовувати комплексний підхід. Підприємства повинні оцінити свої існуючі процеси, визначити ключові проблемні місця та чіткі цілі для цифрової трансформації. Слід розробити комплексну програму навчання, щоб допомогти працівникам зрозуміти переваги нової системи. Вкрай важливо встановити надійний внутрішній контроль, включаючи регулярні аудити, шифрування конфіденційних даних, що допоможе знизити ризики, пов'язані з кіберзагрозами, і забезпечити дотримання фінансових правил. Поступове розгортання дозволяє компаніям тестувати нові системи в контрольованому середовищі перед повним впровадженням. Підприємства повинні залишатися відкритими для впровадження нових технологій для прогнозової аналітики, що забезпечить конкурентну перевагу та ще більше спростить процес виставлення рахунків.

Підсумовуючи, автоматизація розрахунків з покупцями та замовниками є важливим фактором підвищення ефективності управління фінансами підприємства. Впровадження сучасних технологій, таких як ERP-системи, електронний документообіг або штучний інтелект, дозволяє не тільки знизити ризики та прискорити процес оплати, але й підвищити рівень довіри з боку клієнтів і партнерів. Незважаючи на труднощі інтеграції, ретельне планування, адаптація співробітників до нових інструментів і посилення заходів безпеки сприятимуть успішному впровадженню цифрових рішень. Використовуючи інформаційні технології, підприємства можуть значно підвищити свою фінансову стійкість і конкурентоспроможність у сучасному бізнес-середовищі.

Список використаних джерел

1. Лобачева І. Ф., Даценко Г. В., Кудирко О. М. Моделювання ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Economy and Society*. 2023. № 7. С. 9-18.
2. Косташ Т. Розрахунки з покупцями та замовниками: проблемні аспекти організації та методики обліку в умовах сучасних реалій. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. № 30. С.59-70.
3. Тенюх З., Пелех У. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. *Economy and Society*. 2022. № 41. С. 66-75.
4. Лемішовська О., Ходоровський В. ІТ-технології в розвитку облікової методології. *Economy and Society*. 2022. № 36. С. 16-25.